Biblioteca Municipală Deva
SALA DE LECTURĂ

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂI

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S. 12 pagini — 1 leu

în pagina a 2-a:

SUCCESUL — DE CE ȘI CUM?

DIN SUMAR:

• Se schimbă clima? • Seleniul ne ajută să vedem • De vină-i numai Luna... • Implicațiile proteinelor • O excelentă băutură medicinală • Rolul tatălui în familie

11
ANUL XXIX
16 MARTIE 1973
(1461)

Multă vreme s-a discutat cu pasiune despre originea talentului : dar al firii, condiţionat genetic sau rezultatul unui concurs de împrejurări ? Apoi s-a ajuns la o formulă de compromis conform căreia la formarea talentului ar concura atît tipul genetic, cît şi mediul. Dar formula nu rezolva problema decît sub aspect calitativ. Mai trebuia lămurit ce citime din talent este moştenită şi cît se „inoculează" prin educaţie. Şi iată stadiul de astăzi al problemei.

Documentar

SUCCESUL — DE CE ŞI CUM ?

Studiind sub aspectul memoriei mai multe cazuri de gemeni monozigoţi, specialistul sovietic A. D. Luria a conchis, într-o lucrare apărută mai demult, că la vîrsta şcolară ei obţin rezultate foarte asemănătoare. Cu alte cuvinte, memoria este în acest stadiu condiţionată de însuşiri înnăscute.

Aceleaşi experienţe repetate însă cu şcolari care memorau, deprindeau cunoştinţe cu mijloace şi procedee speciale au dat un tablou total diferit. De unde s-a dedus că condiţionarea genetică ar fi nulă. Dacă în primii ani de viaţă facultăţile psihice superioare sînt înrîurite mai ales de condiţiile educaţiei în mediul familial, ulterior principalul rol îl joacă sistemul de învăţămînt unanim acceptat, adică învăţămîntul mediu şi superior. În sfîrşit, potenţialul creator este neîndoielnic, deşi indirect, influenţat de mediu, iar într-un sens mai larg el depinde de atitudinea — impusă de sistemul social — faţă de spiritul novator şi tradiţie, de concepţia asupra rolului autorităţii şi dogmelor.

Vocaţie socială, vocaţie biologică

Se afirmă că legea Hardy-Weinberg asupra stabilităţii genetice a populaţiei ar putea fi extinsă şi la aptitudinile creatoare ale omului. „Numărul" de talente la un milion de locuitori ar trebui în acest caz să aibă o valoare constantă. Dar de ce în anumite epoci s-au afirmat constelaţii de muzicieni talentaţi, în altele de pictori geniali, în altele de fizicieni străluciţi ? Probabil că această împrejurare se datorează mai ales prestigiului social al respectivelor profesii la un moment dat, prestigiu care, la rîndul lui, exprimă anumite necesităţi, precum şi însemnătatea atribuită de societate respectivei activităţi

De unde vine, însă, încrederea oamenilor în vocaţie ? Există, fireşte, oameni (de obicei nu prea mulţi) cu înclinaţii evidente către muzică, matematică, limbi străine. După cum există şi o altă categorie de oameni înzestraţi care s-ar putea dedica, cu egale şanse de succes, atît biologiei cît şi medicinii sau fizicii. În acest caz intervine prestigiul social al unei profesii sau alteia, respectul de care se bucură ea în faţa opiniei publice, a mijloacelor de comunicare (presă, radio, televiziune). În aceste condiţii tinerilor li se pare — conştient sau subconştient — că sînt predestinaţi pentru domenii ca semiconductoarele, laserele sau rachetele cosmice.

Dacă societatea ar da şi altor profesii aceeaşi preţuire ca fizicii, mulţi din cei care astăzi sînt atraşi de facultăţile de fizică s-ar orienta desigur spre alte facultăţi. Şi ar dobîndi treptat convingerea că alta era vocaţia lor.

Acum un secol, pe vremea cînd Louis Pasteur şi Robert Koch făceau marile lor descoperiri, de mare prestigiu se bucurau ştiinţele biologice. Ele îi atrăgeau ca un magnet pe cei mai talentaţi tineri. După cum nu este defel exclus ca actuala dezvoltare a geneticii şi biochimiei să atragă din nou mulţi tineri dotaţi spre facultăţile de biologie.

S-ar părea deci că vocaţia este o noţiune mai mult socială decît biologică şi că ea se încheagă din predispoziţii psihice înnăscute, condiţii de educaţie şi necesităţi sociale.

Influenţa climatului social se manifestă în cele mai diverse moduri. Şcolile ştiinţifice cu mare reputaţie au exercitat dintotdeauna o înrîurire notorie. Nu din întîmplare desigur corifei ai ştiinţei ca Virchow, Wundt, Helmholtz şi Du Bois-Raymond şi-au început cariera sub îndrumarea lui Yohannes Müller. Din laboratorul lui E. Rutherford a ieşit o întreagă pleiadă de laureaţi ai premiului Nobel. Cunoscuţi fizicieni sovietici sînt elevi ai academicianului A. F. Ioffe. Dar e prea puţin probabil ca aceşti patriarhi ai ştiinţei să-i fi ales ei înşişi pe cei mai talentaţi studenţi. Mai degrabă trebuie să admitem că ei au ştiut să intuiască, să trezească în discipolii lor spiritul de independenţă şi talentul. Recunoscători, aceştia din urmă au căutat să reconstituie mijloacele graţie cărora profesorii lor le-au trezit talentul. Însă sensul unor expresii ca „sensibilitate faţă de nou", „intuiţie genială", „intransigenţă faţă de epigonism", „stimularea originalităţii" nu e încă clar. După cum a rămas fără răspuns şi întrebarea : ce însuşiri aveau întemeietorii marilor şcoli ştiinţifice ? Iar problema realizării unui climat propice pentru creaţie e mereu actuală.

Furtuna creierelor

Stilul de lucru al grupului îndrumat de M. Delbrück, de pildă, care se ocupa cu studiul bacteriofagului şi acizilor nucleici, era foarte original. Delbrück nu stimula tendinţa spre rigoare şi precizie maximă, socotind mai degrabă că o „neglijenţă moderată" sporeşte şansele de a dobîndi rezultate interesante. Cuvîntul de ordine al grupului său era : „Să publicăm cît mai puţine articole, în schimb ele să fie de cea mai bună calitate". Conducătorul grupului dădea prioritate gîndirii teoretice asupra experienţei şi cerea colegilor să-şi închine una-două zile pe săptămînă meditaţiei fără o legătură directă cu experienţele lor. Toţi colaboratorii aveau obligaţia de a condamna compromisurile şi a fi severi atît la seminarii cît şi în genere atunci cînd aveau de apreciat idei noi. Desele ieşiri în mijlocul naturii — nu numai duminica, ci şi în zilele de lucru — contribuiau la dezbaterea problemelor într-o atmosferă cît mai firească. Judecînd acest stil de lucru exclusiv după rezultate, trebuie să recunoaştem că el s-a dovedit foarte eficient.

Pe de altă parte, Alex Osborne propunea, la sfîrşitul deceniului al patrulea, „brain-storming"-ul „furtuna creierelor) ca metodă de rezolvare în grup a problemelor, metodă menită să activizeze gîndirea creatoare. Dar o stimulare efectivă a activităţii creatoare se poate realiza mai ales respectînd următoarele patru legi fundamentale.

1. Excluderea criticii. Fiecare participant să aibă posibilitatea de a exprima orice idee, fără a-i fi teamă că ar putea fi considerată proastă.

2. Stimularea asociaţiilor libere de idei, neîngrădite: cu cît o idee pare mai bizară, cu atît ar putea fi mai interesantă.

3. Numărul ideilor exprimate să fie cît mai mare.

4. Ideile expuse să poată fi combinate după dorinţa fiecărui membru al grupului şi să se facă propuneri concrete de modificări, adică ideile exprimate de alţi membri ai grupului să fie îmbunătăţite.

Entuziasmul iniţial pentru metoda „brain-storming" s-a preschimbat însă curînd în răceală. Astăzi specialiştii încearcă totuşi să afle ce probleme pot fi mai bine soluţionate prin acest procedeu, din ce fel de inşi să fie alcătuite grupurile şi ce dimensiuni să aibă acestea. Ultimul aspect e foarte important, întrucît nu totdeauna cantitatea se transformă în calitate. Două aparate de raşchetat, de pildă, pot curăţa parchetul de două ori mai repede decît unul singur. Dar dacă un poet scrie o poezie într-un anume interval de timp, nu înseamnă că doi poeţi ar scri-o de două ori mai repede. Din acest punct de vedere savanţii seamănă mai degrabă cu poeţii decît cu mijloacele tehnice. În sfîrşit, se consideră că furtuna în creiere este mai eficientă dacă e combinată cu metoda sinectică, menită să facă necunoscutul cunoscut, iar obişnuitul insolit.

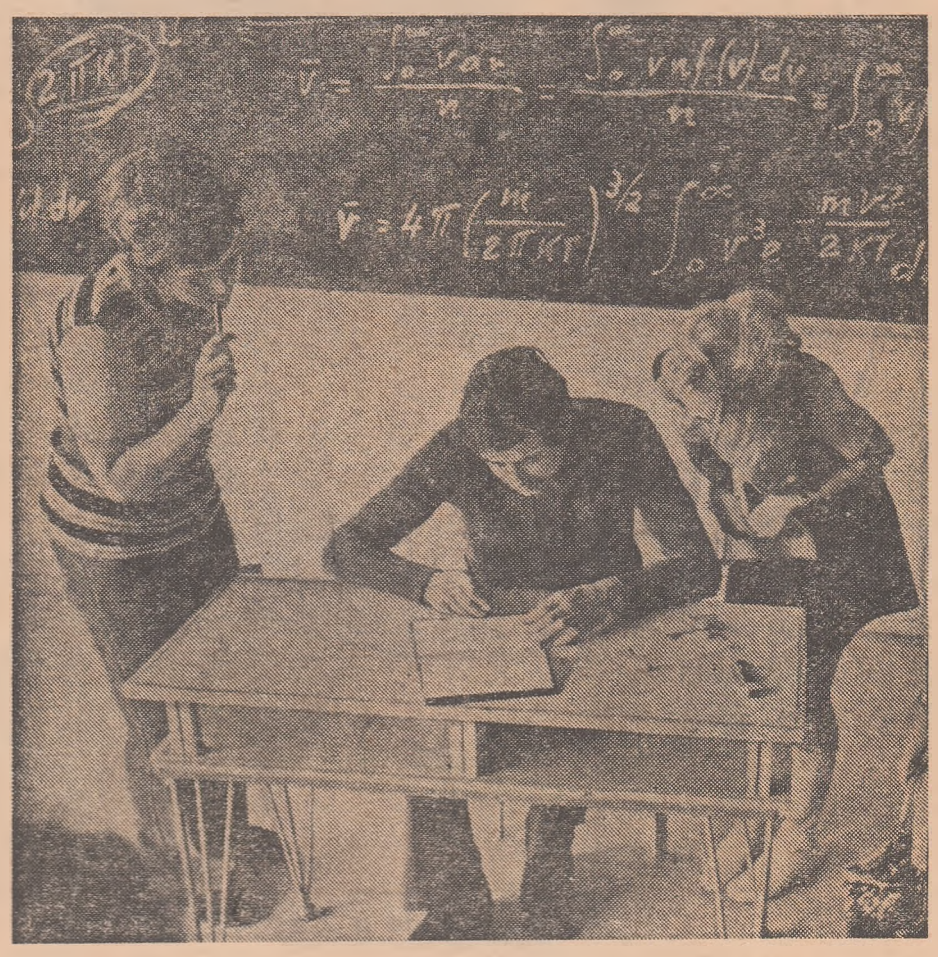

Necunoscutul devine cunoscut

Transformarea necunoscutului în cunoscut înseamnă simpla studiere a problemei şi obişnuirea cu ea. După care ar urma procedura inversă, adică transformarea obişnuitului în insolit. Acest lucru se dobîndeşte cu ajutorul a patru tipuri de operaţii.

1. Substituirea cercetătorului cu unul din elementele situaţiei din problema de rezolvat, de pildă, cu elementul mobil al unui mecanism sau cu o piesă a unei maşini.

2. Analogia directă cu alte domenii de cunoaştere sau căutarea în ele a unor procese asemănătoare. Un inginer energetician, de pildă, care are de soluţionat o problemă tehnică poate să caute analogii în hidraulică sau termodinamică.

3. Analogia simbolică sau utilizarea de imagini şi metafore poetice pentru formularea problemei.

4. Analogia fantastică, care presupune rezolvarea mintală a problemei, ignorînd legile fundamentale ale naturii. În felul acesta poate fi anulată, de exemplu, atracţia terestră, schimbată viteza luminii etc.

„Diagnosticarea" facultăţilor creatoare

Potenţialul creator este în genere apreciat după succesele dobîndite. Deşi el nu înseamnă de fapt decît posibilitatea de a obţine un succes. Or, tocmai această posibilitate ar trebui măsurată.

În unele ţări occidentale se utilizează pe scară largă teste pentru determinarea intelectului, a facultăţilor creatoare şi aşa-numitele teste proiective pentru evidenţierea tendinţei subconştiente a unei personalităţi, direcţia către care tinde ea. Şcoala sovietică nu face apel la astfel de teste. Vocaţia şi calităţile omului sînt puse în evidenţă în muncă, în procesul de acumulare şi, lucru esenţial, în aplicarea în practică a deprinderilor şi cunoştinţelor. Concluziile asupra vocaţiei sînt trase nu pe baza unor teste formale, ci după un studiu multilateral al personalităţii. Căci uneori aprecierile pripite ale rezultatelor testării pot duce la erori. Cu toate acestea, metoda testelor nu trebuie respinsă aprioric. Folosite raţional, testele pot fi de mare folos, mai ales în medicina cosmică şi aviaţie.

Utilizarea testelor în orientarea şi selecţia profesională nu e, dealtfel, deloc nouă. Un foarte original test întîlnim chiar într-o cunoscută legendă biblică. După o zi de marş istovitoare, comandantul Ghedeon şi-ar fi condus, se spune, oştile la izvoarele Haradului. Vrînd să aleagă — înaintea unei bătălii hotărîtoare — dintre vitejii oşteni pe cei mai bravi, el a îngăduit oştenilor extenuaţi de marş să-şi potolească setea la izvor. O parte din ei s-au culcat pe burtă şi fără să lase arma din mînă au început să soarbă apa din rîu. Alţii au băut tacticos din pumni. Aceştia din urmă au fost selectaţi de Ghedeon pentru bătălia de a doua zi.

Pentru anumite activităţi creatoare se cer o seamă de calităţi, pentru alte activităţi calităţi diferite. Iată de ce nici un test psihologic nu poate avea o putere de prevedere absolută şi e deci nevoie de un complex de teste. Mai mult, pentru pronosticarea succesului unei activităţi e nevoie nu numai de înţelegerea psihologiei talentului, ci şi de luarea în considerare a condiţiilor probabile în care se va desfăşura activitatea. De aceea, la aprecierea rezultatelor unui test se impune prudenţă şi perspicacitate.

A. Luk

(Va urma)

documenta.
ocumentar docum
ientar documentar do
documentar document
umentar documentar doc
ar documentar documenta
umentar documentar docu
ar documentar documentar
ocumentar documentar docu

PROGRAMAREA PROGRESULUI

Recenta plenară a C.C. al P.C.R. a dezbătut, se știe, un vast evantai de probleme de a căror soluționare depinde realizarea la nivel maximal a planului pe anul 1973, anul decisiv al actualului plan cincinal. Au fost abordate astfel aspectele esențiale ale utilizării tuturor capacităților de producție, realizării integrale a programului de investiții, scurtării duratelor de atingere a parametrilor proiectați sau modernizării produselor. În același timp au fost analizate problemele așezării depline pe baze economice, de eficiență și randament a producției agricole, generalizării acordului global, îmbunătățirii generale a organizării și retribuirii muncii. În sfîrșit a fost studiată și preconizată o simplificare radicală a structurilor organizatorice în economie.

Întreg acest ansamblu de probleme și măsurile adoptate de plenară în vederea soluționării lor cît mai raționale și mai eficiente trebuie considerate prin prisma orientării fundamentale a politicii Partidului Comunist Român, strălucit verificată în cursul celor aproape trei decenii care au trecut de la eliberarea țării și anume : temelia cea mai sigură pentru progresul și înflorirea țării și, implicit, pentru continua ridicare a nivelului de trai al populației este dezvoltarea multilaterală a economiei naționale. Răspunzînd la o întrebare a ziaristului olandez Jehan Kuypers, comentator de politică externă al grupului de presă „Brabant Pers N.V.", tovarășul Nicolae Ceaușescu a schițat nu de mult un foarte concentrat, dar extrem de revelator tablou al evoluției României în perioada respectivă, demonstrînd că dezvoltarea rapidă a economiei naționale este unica sursă posibilă a îmbunătățirii continue a nivelului de trai, a satisfacerii în condiții tot mai bune a cerințelor materiale și spirituale ale întregului nostru popor. **„Aveam o industrie slabă — a amintit tovarășul Nicolae Ceaușescu — care fusese in mare parte distrusă de război, o agricultură bazată pe o tehnică înapoiată. În acest context trebuie să menționez că peste 75 la sută din populația țării muncea în sectorul agricol. Astăzi, România a devenit o țară cu o industrie organizată pe baza tehnicii avansate, a cărei producție este de peste 20 de ori mai mare decît cea a anului 1938 — anul cu cea mai înaltă producție industrială din trecut... De asemenea, agricultura s-a transformat în mod radical. Producția ei asigură aprovizionarea în bune condiții a populației și chiar unele disponibilități pentru export".** Multe, foarte multe din dificultățile pe care a trebuit să le biruie țara și poporul nostru într-o perioadă istorică extrem de scurtă țin acum de domeniul trecutului. Actualul plan cincinal are în vedere apropierea României de țările dezvoltate din punct de vedere economic și de aceea partidul pune un accent deosebit pe dezvoltarea accelerată a industriei, pe dotarea ei în conformitate cu realizările moderne ale științei și tehnicii, pe modernizarea rapidă a agriculturii și, în același timp, pe intensificarea activității de pregătire a cadrelor și a cercetării științifice pe baze proprii.

Privite din acest unghi de vedere, hotărîrile recentei plenare a C.C. al P.C.R. dovedesc încă o dată principialitatea și consecvența acțiunilor partidului în cadrul liniei sale generale de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, promptitudinea și profunzimea analizei sale, spiritul practic, concret care stă la baza adoptării deciziilor, deplina concordanță a acestora cu cerințele dezvoltării economico-sociale, cu interesele vitale ale națiunii, mult iubitei noastre patrii.

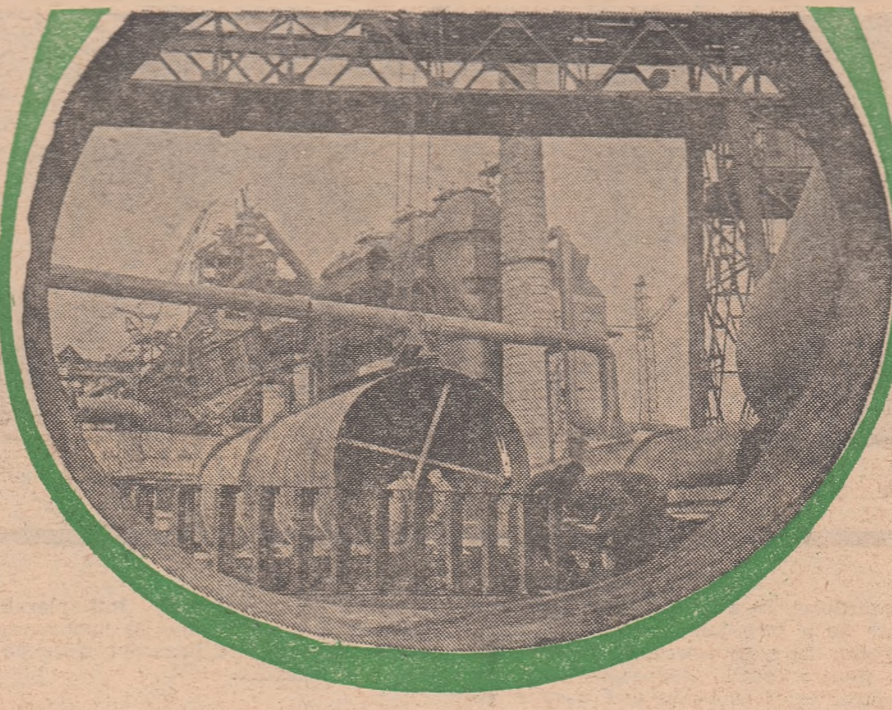

Metalurgie

Foto : V. Vetlughin

PROCEDEE NOI

Lemn din coceni de porumb

Poluarea mediului ambiant nu înseamnă numai infestarea aerului cu fum de la coșurile de uzine și gaze de eșapament ori deversarea în cursurile de apă sau mări și oceane a deșeurilor nocive, ci și prejudicierea naturii care, în unele regiuni ale lumii, a început să dezechilibreze ecologia planetei.

Unul dintre multele semnale de alarmă lansate de ecologi privește doborîrea irațională a masivelor forestiere. Dar lemnul este absolut necesar civilizației noastre. Cum să fie atunci rezolvată problema, cum să fie menajate în cît mai mare măsură pădurile fără ca, totuși, să se renunțe la un material cu calități pe care numai lemnul le are ?

De un număr de ani s-a recurs, se știe, la fabricarea de plăci aglomerate din deșeuri de lemn care fac să scadă în bună măsură cererea de material brut. Acum cîtva timp a fost găsită însă o soluție și mai ingenioasă. E vorba de un procedeu care permite fabricarea de scînduri fasonabile pe bază de... coceni de porumb ! Ideea a fost sugerată de căutarea unei posibilități de înlăturare rapidă a marii mase de deșeuri care rezultă la prelucrarea produselor din porumb. Adăugînd cocenilor, transformați în pastă, un alt deșeu industrial, de astă dată provenind de la fabricarea hîrtiei, și supunînd amestecul unui tratament chimic și termic, s-a obținut un material sintetic care poate fi prelucrat întocmai ca lemnul și care, în plus, are marele avantaj de a fi neinflamabil și extrem de rezistent la intemperii. Prețul de cost nu va fi mai mare, după cît se anunță, decît acela al placajului. Iar în viitorul apropiat producerea în serie ar face prețul acestui material infinit mai ieftin, creîndu-i astfel vaste debușee.

DAR NU NUMAI... PENTRU AGRICULTURĂ,

Soarele de xenon

Un operator deschide o ușă și vizitatorul se pomenește deodată într-o încăpere luminată parcă de un soare puternic. S-ar zice că astrul zilei își revarsă săgețile de foc printr-un orificiu practicat în tavan, deși afară e noapte.

Dar soarele nocturn e o instalație de xenon, cu care se poate realiza temperatura unei zile caniculare de iulie în indiferent ce anotimp și la ce oră. Laboratorul amintit se află la Academia de științe agricole „Timiriazev", unde a fost construit un „soare artificial" a cărui radiație nu supraîncălzește plantele în ciuda intensității sale.

Virtuțile „soarelui artificial" au fost încercate pe grîu, legume, leguminoase și instalația s-a dovedit a fi extrem de eficientă în toate cazurile. E ușor de înțeles că, grație „soarelui artificial", se vor putea cultiva legume în încăperi absolut izolate de mediul ambiant, în special în regiunile nordice cu climă aspră. Creatorii săi îl consideră, dealtfel, și o excelentă sursă de lumină pentru Extremul Nord unde, în cursul lungii nopți polare, omul trebuie să lucreze la lumina becurilor electrice. Cu atît mai mult, cu cît „soarele artificial" emite raze ultraviolete, tot atît de folositoare pentru organismul omenesc ca și radiația solară.

În sfîrșit, „soarele" de xenon ar putea să-i intereseze și pe urbaniști care, în ținuturile puțin propice pentru construcții la suprafața solului, vor avea la îndemînă un mijloc ideal de realizare a climatizării artificiale în clădiri cu etaje subterane.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Legume pe „pernă de aer"

Legendarele „grădini suspendate" ale Semiramidei erau socotite în antichitate una din cele „șapte minuni ale lumii". Ele îi uimeau, însă, pe contemporani doar printr-o aparentă suspendare, întrucît în realitate rădăcinile plantelor erau bine înfipte în pămîntul din niște banale lăzi, ingenios ascunse de însăși vegetația crescută din ele.

În sera experimentală a Institutului de cercetări pentru legume din Moscova, legumele și florile cresc și dau rod realmente în aer, fără a atinge pămîntul și, în genere, fără vreun suport pentru rădăcini. Dar aerul în care sînt suspendate plantele nu e chiar obișnuit, ci un fel de pernă de aer sau strat nutritiv, cum îi spun specialiștii. Substanțele nutritive dozate cu mare precizie sînt distribuite printr-o conductă specială.

Cultivarea legumelor prin această metodă este posibilă în orice regiune și în orice loc : în Extremul Nord ca și la tropice, pe terasele construcțiilor urbane, la bordul navelor maritime și al celor cosmice etc. Aeroponica deschide astfel mari perspective legumiculturii.

Îngrijirea plantelor este mult simplificată, iar dozarea substanțelor nutritive și a umezelii necesare poate fi automatizată. A și fost, dealtminteri, experimentat un dispozitiv care amintește de un mecanism de ceas. Minutarul acestui ceas original este fixat pe un disc cu came care, periodic, închid circuitul de pornire a pompei pentru soluția nutritivă. Dar sera amintită mai utilizează și un alt dispozitiv automat, cu o capacitate mai mare, prevăzut cu releu pentru ciclurile de alimentare, pentru impulsurile de stropire a plantelor, cu relee de umezeală și temperatură și o sumedenie de emițătoare de semnale.

Recolta astfel obținută este cu 20-50 la sută mai mare decît recoltele realizate cu metode tradiționale — de pildă 45,7 kilograme de legume pe metru pătrat de suprafață. Florile crescute în aceste condiții sînt mai viu colorate.

Ceapa cu rădăcinile „la vedere" este mai bogată în vitamine și substanțe nutritive decît cea crescută în sol

COMUNICAȚII

Șosea de gheață... vara

O asemenea șosea trece acum al doilea an de probe în bazinul Samotlor din Siberia, cunoscut pentru bogatele-i zăcăminte petrolifere.

Construirea de șosele în nordul regiunii Tiumen este extrem de dificilă. De aceea, multă vreme exploratorii și muncitorii din exploatările petroliere utilizau așa-numitele șosele „de iarnă" pe care le trasau prin mlaștini cînd acestea înghețau. Vara însă șoselele se topeau.

Anul trecut, trustul de construcții din regiunea Tiumen a găsit însă o soluție foarte ingenioasă a problemei. Iarna, traseul a fost curățat și lăsat să înghețe bine. Apoi, peste el a fost așezat un strat de turbă, expusă la ger, care se găsește pe acele meleaguri deși în nu prea mari cantități. Turba a fost acoperită cu pămînt. Deasupra acestuia au fost turnate plăci de beton armat. Cum în Extremul Nord sînt temperaturi foarte coborîte, șoseaua nu se topește nici pe o vară „toridă".

În plus, este o cale de comunicație ieftină și plină de perspective în condițiile vitrege amintite.

Desen de G. și V. Karavaev

ESCADRA DE SACRIFICIU (III)

Bancruta militară a autocrației

Din cînd în cînd, escadra se oprește pentru a efectua aprovizionarea cu combustibil (armatorii germani s-au lăsat convinși pînă la urmă să treacă peste scrupulele lor neutraliste, de dragul unei sume considerabile plătită suplimentar de guvernul de la St. Petersburg). Dar opririle nu se mai fac acum în rada adăpostită a vreunui port, ci în largul mării, unde vasele de aprovizionare așteaptă la puncte dinainte stabilite. Operația — extrem de dificilă și periculoasă — nu numai că nu are precedent în analele navigației cu aburi, dar a fost considerată pînă acum pur și simplu imposibilă. O punte îngustă și înclinată, care tresaltă în ritmul neregulat al valurilor, unește cargobotul de vasul în curs de aprovizionare. Cu o îndrăzneală care uluiește pe bătrînii lupi de mare germani, matrozii ruși pășesc pe scîndurile șubrede și ude, ducînd în spinare uriașii saci cu cărbuni și izbutind, ca prin minune, să nu-și piardă echilibrul.

După cîteva asemenea „escale", flota rusă ajunge în relativă apropiere de Arhipelagul Insulindei (Indonezia de astăzi). Pentru a ajunge la ținta lungii sale călătorii, Rojdestvenski poate trece prin strîmtoarea Sund, între Sumatra și Java. O altă rută ar fi prin strîmtoarea Torrès, între Australia și Noua Guinee, pentru a lua apoi direcția Insulelor Caroline. Amiralul alege a treia soluție, angajîndu-se la 7 aprilie în strîmtoarea Malacca. Opțiunea lui îi surprinde atît pe japonezi, cît și pe experții navali din țările neutre. Ce urmăresc rușii prin acest neașteptat itinerar ?

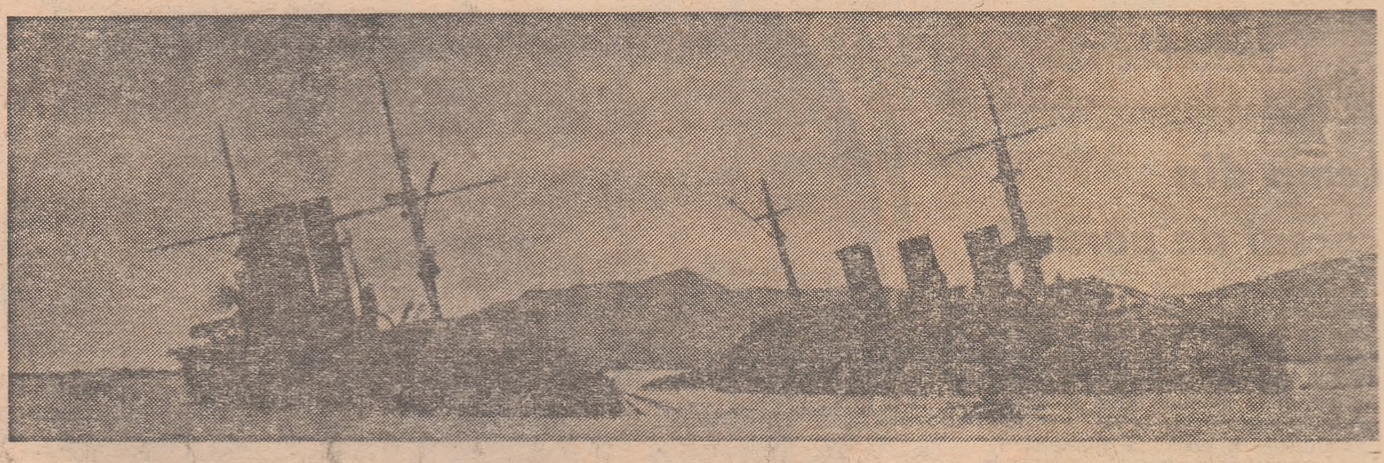

Un deznodămînt nemeritat...

Capriciile hazardului

În realitate, Rojdestvenski nu a ales ruta din proprie inițiativă, ci silit de împrejurări. Comandantul cuirasatului „Aleksandr III", cneazul V. B. Șcerbakov — un protejat al țarinei, de o ignoranță crasă în materie de navigație — a descoperit brusc că, în urma unui calcul greșit, pentru a ajunge la destinație îi lipsesc 400 de tone de cărbuni. La 12 aprilie, escadra trebuie să facă, așadar, un nou popas la Cam-Ranh, pe coasta Annamului, pe atunci colonie franceză (actualul Vietnam de Sud).

Aducerea și încărcarea combustibilului ar trebui să dureze trei zile. Dar, spre consternarea unora dintre ofițeri, Rojdestvenski folosește întîrzierea produsă pentru a se supune ordinelor de la St. Petersburg și a aștepta eșalonul de „întărire", condus de contraamiralul Nebogatov, care acum încheie traversarea Mediteranei. Toate insistențele și pledoariile colaboratorilor săi mai lucizi sînt zadarnice. Rojdestvenski se încuie în cabina sa și refuză să mai asculte vreun argument.

Luna care urmează este poate cea mai grea din întreaga călătorie. Escadra rătăcește, fără țel și cu viteză redusă, în apele Annamului. Din cînd în cînd, navele ancorează în cîte un golf din apropierea țărmului. Atunci japonezii care, prin spionii lor, sînt la curent cu fiecare mișcare a rușilor, protestează imediat pe cale diplomatică la Paris. Francezii trimit un crucișător care-l somează pe Rojdestvenski să se îndepărteze. Vasele se pun în mișcare, mutîndu-se cu cîteva mile spre Est sau se reîntorc imediat ce crucișătorul se face nevăzut.

E un manej chinuitor, care macină nervii ofițerilor și distruge moralul echipajelor. Mai mult : în acest nesfîrșit du-te-vino, cazanele sălilor de mașini înghit inutil peste 20 000 de tone de cărbuni — de cincizeci de ori mai mult decît cantitatea de combustibil a cărei lipsă a provocat întîrzierea.

Viața matrozilor ajunge un infern. Asupra lor se revarsă toată furia ofițerilor, care se simt și se comportă ca niște fiare în cușcă. Hrana devine o adevărată batjocură și oamenii cad literalmente din picioare.

În sfîrșit, la 9 mai — deci după patru săptămîni de inactivitate — la orizont se ivește un bastiment înalt, de modă veche, cu două coșuri și trei catarge. E „Vladimir Monomah", un bătrîn crucișător urmat de alte nave, de aceeași vîrstă, din grupul de „întărire" al lui Nebogatov, care s-a tîrît cu chiu și vai cei 23 000 km.

Contraamiralul habar nu are că a scăpat, printr-un extraordinar joc al hazardului, de a fi scufundat încă înainte de a face joncțiunea cu Rojdestvenski. Cu o neverosimilă inconștiență, la fiecare escală, Nebogatov povestise tuturor celor ce voiau să-l asculte că va trece prin strîmtoarea Malacca. Cînd știrea i-a fost transmisă și confirmată în repetate rînduri, amiralul nipon Togo a dedus că la mijloc trebuie să fie o stratagemă și a ieșit, cu o parte din flota sa, înaintea adversarului, în... strîmtoarea Sund. Aflînd ulterior că Nebogatov a mers pe ruta anunțată, Togo a fost cît pe aci să facă un atac de apoplexie.

Sărind ca de obicei, fără nici o tranziție, de la o stare de spirit la alta complet opusă, Rojdestvenski se entuziasmează de venirea „întăririlor", pe care nu de mult le considera un blestem. O proclamație solemnă, concepută de el și citită la bordul tuturor navelor, afirmă cu emfază : „Grație acestei regrupări de forțe, cuirasatele noastre sînt cel puțin egale, dacă nu superioare, celor inamice". E adevărat, dar numai pe hîrtie : cu foarte puține excepții unitățile japoneze sînt mai moderne, mai rapide, mai ușor de manevrat și cu o putere de foc net superioară. Ceea ce nu-l împiedică pe amiral să-și încheie proclamația pe un ton foarte sigur de sine : „Dumnezeu ne va ajuta să răzbunăm jignirea care a fost adusă țarului".

În cele ce urmează, însă, Dumnezeu nu va avea nici un amestec. Pentru a ajunge în Marea Japoniei, Rojdestvenski are de ales între patru căi de acces — de fapt patru strîmtori, eșalonate de la Nord spre Sud în ordinea următoare: Soya (între insulele Sahalin și Hokkaido), Țugaru (între Hokkaido și Hondo), precum și cele două canale ale strîmtorii Coreea, despărțite între ele prin insula Țușima.

Înainte de a lua această hotărîre de importanță capitală, amiralul ar trebui să efectueze recunoașterile necesare, pentru a evita punctul de trecere unde-l pîndește grosul forțelor inamice. Dar el consideră inutilă o astfel de precauțiune și preferă să se ghideze după alte criterii. În cursul primăverii, strîmtoarea Soya este acoperită de cețuri și Rojdestvenski nu se simte în stare să se orienteze fără vizibilitate. Strîmtoarea Țugaru i se pare prea îngustă și presărată cu prea multe recifuri de corali, printre care nu se încumetă să navigheze. În cele din urmă, se oprește asupra canalului răsăritean al strîmtorii Coreea, între insulele Țușima și Kișima.

Exact acolo îl așteaptă Togo. Străduindu-se să se pună în locul amiralului rus și să judece situația din punctul lui de vedere, abilul comandant japonez a ajuns la aceleași concluzii. Fără îndoială, însă, ca mai totdeauna în astfel de împrejurări, întîmplarea joacă și ea un rol destul de important, iar de data aceasta hazardul trece de partea japonezilor.

O bătălie inegală

În noaptea de 26 spre 27 mai, escadra rusă se angajează în canalul răsăritean al strîmtorii Coreea. Echipajele sînt în alertă, servanții s-au instalat la bateriile lor, gata să deschidă focul în orice clipă. O ceață destul de compactă învăluie vasele, dar Rojdestvenski, neglijent ca de obicei, nu a luat măsurile necesare de camuflaj și focurile de poziție sînt aprinse pe toate navele.

La revărsatul zorilor, amiralul, care nu a avut de înfruntat nici o rezistență, se crede pe jumătate victorios. Iluziile sale nu vor avea, însă, o viață lungă. Un ofițer îi raportează mesajul transmis de „Vladimir Monomah" : „Inamicul ne-a reperat". Rojdestvenski se așteaptă acum să fie atacat din clipă în clipă. Dar dimineața se scurge liniștită și escadra continuă să înainteze cu o viteză foarte mică.

Ce se întîmplase ? În timp ce patrula în apropierea strîmtorii Coreea, crucișătorul auxiliar nipon *Sinano-Maru* zărise, prin perdeaua de ceață care se subțiase, focurile de poziție ale unui torpilor rus. Prevenit imediat, Togo, care se afla mai la nord, împreună cu grosul forțelor sale, transmisese comandanților de nave ultimele dispoziții în vederea bătăliei și pornise la interceptarea inamicului.

Întîlnirea celor două flote are loc la începutul după-amiezii. Primele salve sînt trase de ruși : exact la ora 14,08, Rojdestvenski dă ordin de deschidere a focului. Japonezii nu răspund înainte de a duce la capăt manevra preconizată de Togo : vasele lor se plasează pe un larg semicerc, pe de o parte pentru a tăia calea adversarului, pe de altă parte pentru a-l ataca din ambele flancuri și, în eventualitatea unei reușite perfecte, chiar din spate.

Rojdestvenski nu ia nici o măsură de contracarare a tacticii nipone. Navele lui continuă să înainteze pe două coloane, trăgînd din toate tunurile. Amiralul speră că acest tăvălug de foc va da inamicul peste cap sau, cel puțin, va crea o breșă destul de largă prin care escadra va putea răzbate în Marea Japoniei. Calculul lui face abstracție de cel mai important obiectiv al misiunii sale, care nu e acela de a ajunge doar la Vladivostok, ci în primul rînd de a distruge forțele navale ale dușmanului.

La începutul bătăliei, totuși, canonada escadrei ruse obține unele rezultate. Astfel, cuirasatul „Mikasa", vasul amiral al flotei japoneze, e lovit în plin de un obuz și suferă grave avarii. La interval de cîteva minute, două torpiloare nipone, atinse sub linia de plutire, se scufundă împreună cu toți membrii echipajelor lor. La bordul vaselor ruse răsună urale.

Dar situația se schimbă repede în clipa cînd Togo dă și el ordin de deschidere a focului. Bateriile sale, construite conform celor mai moderne norme ale artileriei navale, au un tir de o precizie înspăimîntătoare. În plus, durata de reîncărcare a fiecărui tun fiind foarte mică, frecvența tragerilor constituie un multiplu al celei de care sînt capabile vasele lui Rojdestvenski. În sfîrșit, obuzele nipone conțin un amestec exploziv nou, *șimoza*, al cărui secret îl deține arsenalul din Yokohama : extrem de sensibile și cu o fantastică putere de penetrație, aceste proiectile explodează la contactul cu cel mai neînsemnat obstacol, străpungînd totodată, fără dificultate, cele mai groase blindaje.

Efectele superiorității tactice și tehnice a japonezilor nu întîrzie să se arate. După o oră de luptă, trei crucișătoare și cinci torpiloare ruse sînt scufundate, iar cuirasatul „Oslabia" ia apă printr-o imensă spărtură la pupa. Vasul amiral cuirasatul „Kneaz Suvorov" rezistă timp de cinci ore unui atac concentric al torpiloarelor inamice, dar cu puțin înainte de asfințitul soarelui, cu punțile și carena sfîrtecate de explozii, e înghițit de valuri. Zeci de matrozi își pierd viața, însă Rojdestvenski și statul său major sînt salvați și își găsesc adăpost la bordul distrugătorului „Bedovîi".

Amiralul e deprimat de evoluția bătăliei, dar nu și-a pierdut încă orice speranță. Mereu tributar unor concepții învechite, el crede că, o dată cu căderea întunericului, lupta se va curma și escadra sa va putea rupe contactul cu inamicul. Așteptările îi sînt înșelate și de această dată. În tot cursul nopții, Togo își trimite torpiloarele la atac, pentru a hărțui flota rusă și a nu-i da posibilitatea să se îndepărteze. Opt

(Continuare în pag. a 11-a)

DIALOG

Thalia, încotro?

S. Obrazţov : — Prietene Iuri, cred că o temă interesantă pentru dialogul nostru ar putea fi căile pe care merg azi cinematograful, televiziunea, teatrul şi perspectivele de dezvoltare ale acestor arte.

I. Zavadski : — Uite ce este, Serghei, cînd ne-am început noi cariera (şi ne cunoaştem de vre-o cincizeci de ani), n-am fi putut prevedea nici apariţia televiziunii, nici dezvoltarea pe care a luat-o cinematograful. Atunci cum să ghicim ce se va întîmpla cu ele mîine? De un lucru sînt însă convins: oricîte schimbări se vor produce, esenţa artei actorului va rămîne aceeaşi, aşa cum neatinsă va rămîne nevoia omului de a respira, de a mînca, de a dormi. Există legi eterne ale artei, care se vor păstra şi în teatru, şi în cinematograf, şi în televiziune. Sînt convins că necesitatea contactului direct între consumatorul de artă şi creatorul ei nu va dispărea niciodată.

S. Obrazţov : — Va rămîne numai ceea ce viaţa va păstra. Culmile artei rămîn valabile pentru toate timpurile, dar formele ei se schimbă mereu şi în cursul acestor schimbări multe din ele mor sau îşi pierd parţial importanţa socială.

În ce privinţă cinematograful şi televiziunea nu se pot încă măsura cu teatrul? Ele n-au posibilitatea unui contact viu cu spectatorul. Or, contactul cu spectatorul este un lucru remarcabil, care nu poate fi înlocuit de nimic şi rămîne deocamdată un privilegiu absolut al teatrului. El face farmecul inimitabil al actului teatral. Un spectacol nu poate exista fără public. Actorul nu poate juca fără spectatori. El nu se poate adresa „nimănui". De unde rezultă că teatrul trebuie să joace numai ce este gîndit, construit în întregime pe contactul dintre actori şi public.

I. Zavadski : — Ai perfectă dreptate.

S. Obrazţov : — Contactul trebuie să devină „pivotul" reprezentaţiei teatrale. Timpul aduce forme şi procedee noi în arta spectacolului. De exemplu, s-a schimbat stilul de interpretare. Actorii joacă tot mai des nemachiaţi. A apărut autorul ca personaj. Ultimul monolog teatral care ne-a rămas de la secolul al XIX-lea este adresat de Cehov unui dulap.

I. Zavadski : — Cum aşa?! Cehov iubea monologul. Dacă-ar fi să luăm numai „Pescăruşul"...

S. Obrazţov : — E acolo ceva care se adresează direct sălii?

I. Zavadski : — Ce înseamnă direct sălii? Am văzut recent în Polonia un foarte interesant spectacol cu „Trei surori", realizat de Adam Hanuskievicz. Întregul final şi monologul lui Andrei sînt concepute ca o adresare directă către public. Ei bine, să vezi reacţia acestuia!

S. Obrazţov : — Probabil că e stîrnită tocmai de încălcarea canoanelor obişnuite. Fenomenele la care mă refer eu se petrec la scară universală.

I. Zavadski : — Fiindcă vorbim de contactul viu cu spectatorii, pentru realizarea lui cît mai deplină oamenii de teatru din Occident sînt tot mai atraşi de formula sălilor mici, de dimensiunea unei camere obişnuite. Prin această micşorare a distanţei dintre actori şi spectatori posibilităţile de comuniune, de improvizaţie cresc enorm.

S. Obrazţov : — Dar şi primejdia de a transforma teatrul într-o artă a unor aleşi. Căci micşorarea dimensiunilor sălii înseamnă şi reducerea numărului de spectatori şi, deci, a funcţiei sociale a teatrului.

I. Zavadski : — Şi totuşi eu cred că teatrul viitorului se va sprijini tocmai şi în primul rînd pe comuniunea vie. Ai văzut, probabil, şi tu recent la televizor emisiunea consacrată Galinei Ulanova. Tehnica dansului era transmisă impecabil, dar nu şi atmosfera aceea inefabilă a împărtăşirii la frumos, care te învăluia la toate spectacolele ei „pe viu"...

S. Obrazţov : — Cred că motivul e altul. Un gen de artă nu poate fi transpus mecanic pe teritoriul altuia. Pentru asemenea transferuri e nevoie de o cunoaştere perfectă a specificului fiecărui tip de spectacol. Faptul acesta devine foarte evident în cazul dramatizărilor. Cîte romane au avut o echivalenţă scenică izbutită?

I. Zavadski : — Există o limită a genurilor.

S. Obrazţov : — Sigur că există. Dublarea mecanică a unui gen de artă cu altul este imposibilă. Nu întîmplător a eşuat formula filmului-spectacol.

I. Zavadski : — Ba mai mult, există actori exclusiv de teatru, care nu „merg" deloc în film.

S. Obrazţov : — Cum a fost Moskvin.

I. Zavadski : — Nici Şaliapin n-a prea mers în film. Pentru că trăia în muzică, se exprima prin muzică. El juca în şi prin muzică. Azi avem opere filmate în care unii joacă, alţii cîntă, într-o totală neconcordanţă stilistică. Dar să revenim. Poate că totuşi teatrul nu e ameninţat de cinematograf şi de televiziune? Doar singur ai spus că fiecare din aceste arte îşi are specificul ei, drumul propriu.

S. Obrazţov : — Eu am spus că formele tradiţionale ale teatrului mor.

I. Zavadski : — Nici eu nu neg asta. Cehov a spus şi mai demult că teatrul va dăinui, dar va fi altfel.

S. Obrazţov : — Altfel — iată un lucru foarte important.

I. Zavadski : — Aş putea să-ţi continui ideea. Cred că forma contactului viu dintre artişti şi spectatori, care astăzi există numai în teatru, va fi împrumutată curînd şi de celelalte genuri de spectacol. Cum stau acum lucrurile cu televiziunea? Oamenii urmăresc ce se petrece pe ecran, însă actorii nu-i văd pe cei cu care, să spunem, comunică. Dar poate că atunci cînd tehnica se va perfecţiona, această comunicare va deveni o realitate.

S. Obrazţov : — Pot să-ţi spun cum o să fie, eu am şi văzut.

I. Zavadski : — Va să zică, e posibil?!

S. Obrazţov : — Perfect posibil. În cursul turneului pe care l-am făcut nu de mult în America, străbătînd zece mii de kilometri, m-am oprit într-o seară la un motel. Am urcat în cameră şi am deschis televizorul. Tocmai se transmitea o discuţie despre războiul din Vietnam (subiectul era încă de actualitate) între oameni politici din S.U.A. şi studenţi aflaţi în diverse ţări. Oamenii politici şedeau la masă şi îi urmăreau pe convorbitori pe ecranul din faţa lor. Întîi li s-a adresat foarte a prins un student din Londra. Apoi i-a luat locul alt student, din Belgrad, după care a venit la rînd unul din Paris. Imaginea se comuta mereu de la un oraş la altul. Toţi vorbitorii se pronunţau împotriva războiului. Dezbaterea era încordată la maximum. Emisiunea mi-a făcut o impresie formidabilă.

Şi acum imaginează-ţi, ca regizor, că te afli în studioul de televiziune, în dialog cu spectatorii tăi, pe care îi vezi pe ecranul din faţa ta. Poţi să vorbeşti, să comunici direct cu ei. Şi în acelaşi timp poţi fi arătat în prim plan — numai faţa, numai ochii, numai mîna şi aşa mai departe — adică cu metodele şi procedeele proprii cinematografului şi televiziunii. Ai depinde de pauzele spectatorilor, de respiraţia lor, de reacţia lor — totul ar fi ca la teatru. Dar în acelaşi timp, o parte a spectatorilor ar putea privi din afară cum se produce acest dialog. Sînt convins că în felul acesta teatrul viu şi televiziunea tehnică se vor putea contopi şi televiziunea va deveni şi ea vie.

I. Zavadski : — Şi tu, ce ai vrea să spun: Gata! Stop! Teatrul şi-a trăit traiul, iar noi, care i-am dăruit întreaga noastră viaţă ca să nu-l lăsăm să rămînă în urma timpului, sîntem gata să-i grăbim moartea? Nu! Eu cred că dimpotrivă. Datoria noastră este să-l ocrotim pe toate căile. Să nu uităm nici o clipă ce nobilă misiune cetăţenească are de îndeplinit. Sînt convins că concurenţa în artă este o noţiune antagonică, ostilă spiritului ei, o moştenire nefastă, venită din trecut.

Fără cuvinte

PRIM PLAN

O „Crimă" cu noroc

Bineînţeles, nu se gîndea să se facă actriţă. Nu în sensul că n-ar fi îndrăznit să se gîndească la asta, ci pur şi simplu fiindcă scena nu o atrăgea. Prietenii, cu care frecventa a [illegible] spectator din L[illegible], însă, să se prez[illegible] mitere la studi[illegible] se o aventură [illegible]

Între scenă şi ecran

pe măsură ce se desfăşurau probele, lucrurile deveneau tot mai serioase, iar după primele luni de şcoală uitase că totul a pornit de la o copilărie.

După o jumătate de an, la primul „raport" pe care studenta Tatiana Bedova trebuia să-l dea pe scenă erau de faţă, conform tradiţiei, toţi actorii teatrului, precum şi părinţii protagonistei, care abia atunci au aflat de „pozna" fiicei lor. Examenul a decurs atît de bine, încît Tatiana Bedova a fost inclusă în trupa teatrului cu mult înainte de a-şi termina studiile.

Botezul cinematografului l-a primit de la regizoarea Polina Poznanskaia, venită la Leningrad în căutarea interpreţilor pentru filmul „Crimă şi pedeapsă" al lui Lev Kulidjanov. Tatiana Bedova a dat o probă pentru rolul Soniei Marmeladova, dar n-a fost admisă. Nici n-a apucat să se consoleze de acest insucces, că o telegramă de la Kulidjanov o anunţa că totuşi ea va fi interpreta Soniei.

În „Crimă şi pedeapsă" Tatiana Bedova a avut ocazia să joace alături de mari actori ca Maia Bulgakova, Evgheni Lebedev. Împreună cu dînsa şi-a mai făcut debutul şi un coleg de teatru, Gheorghi Taratorkin, interpretul lui Raskolnikov.

După „Crimă şi pedeapsă" Tatiana Bedova a colaborat cu Iosif Heifiţ, în „Salut, Maria!" şi Gleb Panfilov, în „Începutul". Rolurile erau episodice, dar pe tînăra actriţă o atrăgea mai ales posibilitatea de a lucra cu susnumiţii regizori.

Deşi în plină afirmare cinematografică, Tatiana Bedova n-a trădat teatrul. „Hamlet", ultima premieră a Teatrului tînărului spectator, este şi unul dintre cele mai interesante spectacole ale actualei stagiuni leningrădene. Tatiana Bedova joacă din nou împreună cu Gheorghi Taratorkin, alcătuind cuplul Ofelia şi Hamlet.

CINEMA

Muştele simbolice

Yoko Lennon, soţia unuia dintre membrii fostei formaţii faimoase „Beatles", vrea să se afirme în cea de a şaptea artă. Filmul debutului ei regizoral se numeşte „Musca" şi durează numai nouăsprezece minute, dar pline de miez: timp de nouăsprezece minute o muscă se plimbă pe trupul gol al unei femei.

În cursul turnărilor, proaspăta regizoare a avut de înfruntat o serie de dificultăţi. În primul rînd, cu alegerea interpretei pe care urma să se plimbe musca. Douăzeci de candidate au fost respinse din cauză că erau gîdilicioase şi nu suportau mai mult de cinci minute de filmare. Apoi, la fel de greu a fost şi alegerea protagonistei. Nici o muscă n-a vrut să rămînă atîta timp sub lumina puternică a reflectoarelor. Dar Yoko Lennon a găsit soluţia: vîra în prealabil muştele într-un vas cu bioxid de carbon. Insectele intoxicate rezistau apoi la filmare două minute. În total au fost astfel sacrificate pe altarul artei două sute de muşte.

Aceasta pe plan tehnic. Dar care-i sensul filosofic al peliculei? „Musca" — a ţinut să precizeze autoarea — este un film în favoarea eliberării femeii occidentale, care acceptă viaţa aşa cum o acceptă muştele: fără împotrivire..."

M. Belov

REFLECTOR

Pictorul spaniol Salvador Dali este protagonistul unui film despre Voltaire, realizat de regizorul italian N. Longanesi.

Gilbert Bécaud şi Olga Georges-Picot sînt parteneri în comedia „Un bărbat liber" a regizorului Robert Muller.

Noul film al regizorului american Richard Fleisher, „New York, anul 2 022", este nu numai o anticipaţie ci şi un avertisment. Pelicula narează moartea tragică a unui mare oraş din cauza poluării atmosferei cu gazele de eşapament provenite de la cîteva milioane de automobile şi cu fumul fabricilor.

Actorii Ursula Werner şi Hilmar Tater sînt protagoniştii filmului serial „Cimentul", după romanul omonim al lui F. Gladkov, pe care-l realizează televiziunea din R.D.G.

Akira Kurosawa turnează în Mexic filmul de aventuri „Ultimul raid". Eroul, interpretat de Toshiro Mifune, este un fel de haiduc japonez din secolul trecut.

IPOTEZE

De vină-i numai Luna...

Din cele mai vechi timpuri omul s-a întrebat dacă nu cumva Luna exercită vreo influenţă asupra vieţii terestre. Întrebarea a dat naştere la tot felul de presupuneri, dintre care unele s-au transformat în adevărate credinţe. Astfel, acum 2 000 de ani se credea că astrul nopţii influenţează culturile, părere care pe alocuri mai persistă şi astăzi. Într-un foarte recent almanah pentru uzul agricultorilor se poate citi: „Perioada cea mai indicată pentru plantarea florilor şi zarzavaturilor care rodesc deasupra solului este în timpul luminii Lunei...", adică între crai nou şi lună plină.

De asemenea, Luna a fost asociată cu o comportare iraţională a omului, după cum o dovedeşte şi cuvîntul „lunatic", folosit nu numai în sens de somnambul, ci şi de ins fantastic, ireal sau care are vedenii. În celebra piesă a lui Shakespeare, după ce a omorît-o pe Desdemona, Othello exclamă: „De vină-i numai Luna. Ea se-apropie / Mai mult ca niciodată de Pămînt / Scoţînd pe om din minţi". Poeţi, scriitori şi chiar jurişti au făcut de multe ori legătura între fazele Lunei şi rătăciri psihice. Dar pînă acum nu au existat dovezi ştiinţific valabile despre influenţa Lunei asupra comportamentului fiinţelor în general, necum al omului, căci cercetătorii nu prea îndrăzneau să se aventureze într-un domeniu care părea contaminat de superstiţie.

Dacă ar fi să separăm ceea ce se ştie astăzi de ceea ce nu se ştie despre influenţa satelitului natural al Pămîntului, cunoştinţele noastre s-ar împărţi în trei categorii: cea mai cuprinzătoare ar continua să se intituleze „folclor", următoarea ar cuprinde presupuneri neconfirmate şi abia la urmă ar apărea cîteva date certe, cu o bază ştiinţifică.

Ştim, de pildă, că Luna influenţează reproducerea la animalele marine. Încă de acum 50 de ani s-a demonstrat că ciclul reproductiv al unora din aceste animale coincide exact cu ciclul Lunei. Astfel, ariciul de mare îşi depune ouăle în apă în timpul Lunei pline. Acest fenomen a fost confirmat în repetate rînduri. Să existe, oare, o situaţie analoagă şi la om? O teorie avansată acum vreo zece ani şi care pretindea că, la maturitate, femeile născute în timpul Lunei pline sînt fertile în aceeaşi perioadă, este în curs de verificare.

În ultimii ani, atît specialiştii cît şi marele public se interesează foarte mult de rolul ceasurilor biologice. Nu mai încape îndoială că acest mecanism interior există şi că, la animalele sănătoase, determină anumite cicluri de somn, alimentaţie şi activitate sexuală. Dar nu se ştie încă dacă mecanismul este acţionat din interiorul organismului sau de o forţă exterioară acestuia. Acum vreo două decenii s-a văzut că stridiile mutate de la locul lor de baştină se deschideau pentru a se hrăni atunci cînd Luna se afla la zenit deasupra noii lor reşedinţe. S-a conchis deci că ele erau influenţate de poziţia astrului şi nu de „amintirea" mareelor de acasă. Ceva mai tîrziu, s-a constatat la un mamifer, în speţă la hîrciog, că activitatea metabolică atinge un maximum îndată după luna plină şi după crai nou. Rezultate de felul acestora i-au întărit pe unii biologi în ideea că ceasurile biologice sînt acţionate din exterior. Ei cred că multe activităţi ciclice ale organismelor vii sînt dependente de poziţia sau fazele Lunei.

S-ar putea, deci, vorbi despre adevărate „maree biologice" atît la animalele inferioare cît şi la om. Fiinţele fiind nişte microcosmosuri care conţin o cantitate apreciabilă de apă, Luna ar influenţa această masă lichidă după cum influenţează apa de la suprafaţa Pămîntului. Or, mici variaţii în umorile organismului pot da naştere la o presiune asupra ţesuturilor, care, împreună cu modificările electrolitice şi hormonale, influenţează eventual iritabilitatea neuromusculară. La persoanele predispuse de temperamentul lor sau de condiţiile de mediu, nu ar fi exclus ca această iritabilitate să declanşeze tulburări afective cu ecou asupra comportamentului.

Ceasul după care se conduce o mare parte din viaţa acvatică

BIOLOGIE

Implicaţiile proteinelor

Oricine poate observa — prin ceea ce citeşte, prin emisiunile de radio şi televiziune — că în întreaga lume există astăzi un interes susţinut pentru problemele nutriţiei.

Acest interes nu este un fruct al hazardului sau al unei mode pasagere, ci a apărut o dată cu constatarea ritmului accelerat de creştere a populaţiei globului. Într-adevăr oricine sau aproape oricine ştie acum că dacă în 1970, de pildă, populaţia globului se cifra la circa 3,5 miliarde de locuitori, după estimaţii aproximative în anul 2 000 populaţia Terrei va ajunge la valori cuprinse între 6 şi 8 miliarde. Cifre cît se poate de verosimile dacă ţinem seama de împrejurarea că în fiecare săptămînă se adaugă alţi 1 200 000 de pămînteni.

Prevalîndu-se de aceste cifre, o seamă de pseudosavanţi încearcă să rediteze teoria malthusiană care prezicea o catastrofă mondială şi prăbuşirea întregii civilizaţii ca urmare a suprapopulării Pămîntului. Dar asemenea puncte de vedere nu mai sînt luate de mult în serios de organismele internaţionale specializate sau de cercetătorii care lucrează cu fapte, nu cu abstracţiuni. Ceea ce nu exclude, însă, faptul ca problema alimentaţiei să fie considerată cu toată grija pe care, realmente, o reclamă, de către Adunarea Generală a O.N.U. sau Organizaţia Naţiunilor Unite pentru alimentaţie şi agricultură (F.A.O.), de către Organizaţia Mondială a Sănătăţii (O.M.S.) sau Organizaţia Naţiunilor pentru dezvoltarea industrială. Grijă absolut motivată de realităţi întristătoare care fac ca circa 50 la sută din populaţia globului să sufere de o lipsă cronică de produse alimentare şi în special de proteine. Mai mult, în plin secol XX, în fiecare minut un om mai moare încă de foame.

Algele — un subiect despre care se discută cu tot mai multă insistenţă

Aşa stînd lucrurile, care sînt tendinţele fundamentale ale ştiinţei nutriţiei în momentul de faţă?

Cea mai importantă dintre ele este, fără doar şi poate, aceea care caută noi surse de proteine. În acoperirea deficitului mondial de proteine un rol esenţial îl va juca şi de aici înainte — afirmă specialiştii — producţia unor alimente pe care omul le consumă de milenii: cerealele, plantele oleaginoase, leguminoase şi altele, fără a uita fireşte şi de produsele zootehniei. În această ordine de idei investigaţiile care se fac acum au în vedere, pe de o parte, găsirea mijloacelor care să permită sporirea producţiei lor, iar pe de alta să ducă la o creştere a valorii biologice a fiecărui produs.

O a doua direcţie de căutări priveşte începerea valorificării pe scară largă a produselor mării (subiect care a mai fost abordat în paginile noastre).

Alta urmăreşte posibilitatea completării listei alimentelor tradiţionale cu altele conţinînd de preferinţă proteine şi obţinute plecînd de la substanţe puţin utilizate. În U.R.S.S., s-a anunţat, de pildă, realizarea unui nou produs pe bază de fracţiuni de proteine din sînge de animale şi lapte smîntînit, foarte bogat în minerale şi aminoacizi, bine asimilat de organism şi combinîndu-se foarte bine cu carnea!

În ultimii ani se vorbeşte, de asemenea, cu tot mai multă insistenţă despre microbi, levuri şi alge în alimentaţie. Prof. Alexei Pokrovski, conducătorul unui grup înfiinţat de O.N.U. pentru studiul proteinelor din organismele monocelulare — alcătuit din specialişti de faimă mondială ca dr. N. S. Scrimshaw, J. C. Senez, G. Clément, E. M. De Meyer, C. A. Shacklady — a declarat nu de mult în această ordine de idei:

— A fost o vreme cînd interesul faţă de microbi avea în vedere mai ales efectele lor patogene; acum el se deplasează tot mai mult către microbiologia tehnică ca ramură de viitor a producţiei de diverse substanţe, inclusiv proteine. Este un mijloc de producţie care oferă multe şi mari avantaje. Nu e nevoie, de pildă, decît de şase ore pentru a dubla, graţie microbilor, masa biologică, în timp ce cultura vegetalelor cere între una şi patru săptămîni, avicultura o lună, iar zootehnia între patru luni şi cinci ani. Datorită producţiei microbiologice, conţinutul de proteine al masei este de 40—80 la sută (calculat la greutatea netă).

Mai întîi, substanţele respective au fost experimentate pe maimuţe. După ce s-a constatat că nu aveau nici un efect nociv, au fost încercate şi pe cobai umani voluntari, în special savanţi, care s-au hrănit cu astfel de substanţe timp de cîteva luni. În sfîrşit s-a mai dovedit în mod indubitabil că proteinele din microorganisme obţinute din petrol şi gaze pot hrăni perfect şeptelul.

Marea însemnătate a acestor noi surse de proteine poate fi uşor sesizată de oricine: calcule estimative au arătat că 25 la sută din cantitatea de petrol extrasă astăzi ar putea da 20—30 milioane de tone de proteine.

FIZIOLOGIE

Seleniul ne ajută să vedem

Omul primeşte informaţiile despre mediul înconjurător prin intermediul mai multor canale. Urechile percep cele mai diverse sunete, prin ochi intrăm în contact cu vasta şi multicolora paletă a naturii, degetele ne aduc la cunoştinţă nu numai forma obiectelor, ci şi temperatura lor. Gurmanzii deosebesc după gust ingredientele cuprinse într-un fel de mîncare mai abitir decît un chimist care ar utiliza mijloace de analiză moderne. Iar cînd urcăm sau coborîm cu liftul, percepem sensul deplasării — în sus sau în jos — chiar dacă avem ochii legaţi.

Receptivitatea organismului omenesc la diverşii factori excitanţi se datoreşte unor celule sensibile numite receptori. Receptorii primesc energia de care au

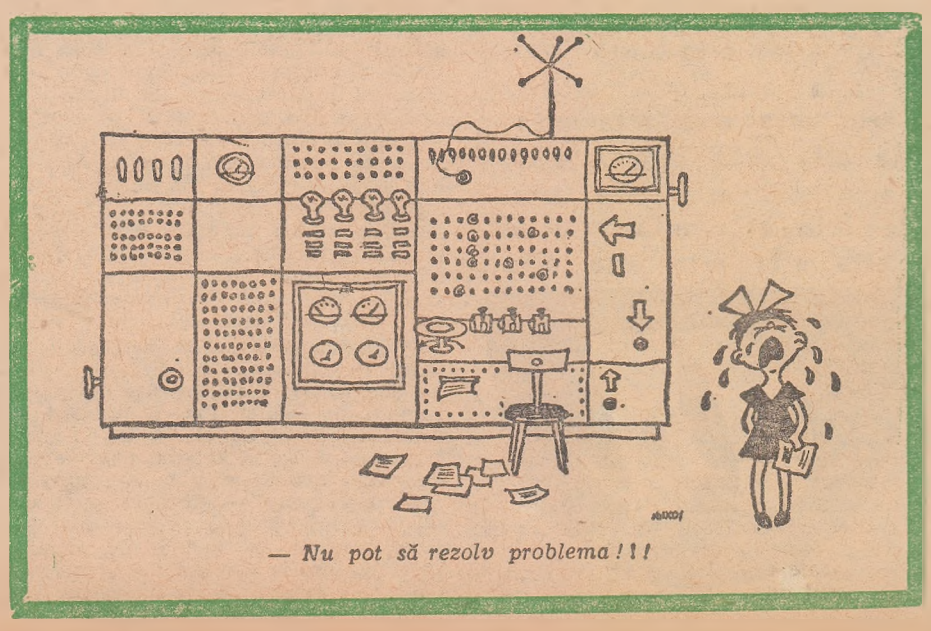

— Nu pot să rezolv problema!!!

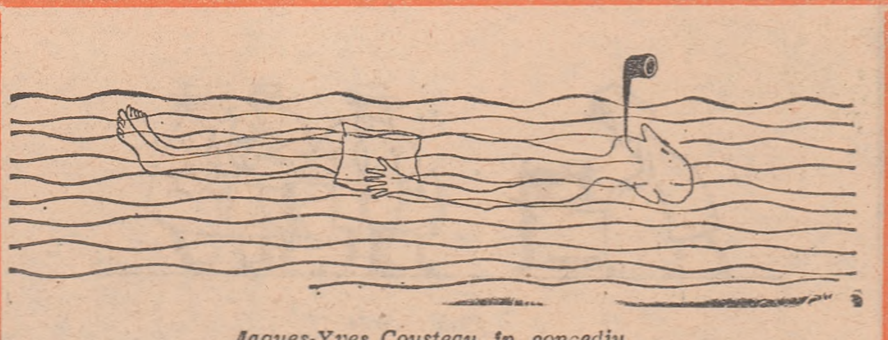

Jaques-Yves Cousteau în concediu
Desen de **F. Kuriţ**

nevoie sub cele mai diferite forme, dar în absolut toate cazurile ei o transformă în electricitate. Cum anume ? Ştiinţa n-a putut încă dezlega această taină. **Cea mai surprinzătoare metamorfoză a organismului omenesc este desigur transformarea razei luminoase în impuls electric. Ştim că lumina cade pe retină, că aceasta se compune din celule fotosensibile, că celulele „văd" lumina graţie unui pigment special care sub influenţa luminii suferă o sumă de transformări chimice. Cunoaştem, în**

Ochiul, acest admirabil transformator de lumină în electricitate

fine, extraordinara sensibilitate a ochiului. O celulă reacţionează cînd pătrund în ea chiar numai 1—2 fotoni — particule de lumină. Este o sensibilitate absolută întrucît nu există cantitate de lumină mai mică.

Dar cum poate impresiona celula o cantitate atît de mică de lumină ? Rolul de „translatori" din limbajul luminii în acela al electricităţii este jucat de o categorie de molecule care intră în componenţa celulelor sensibile ale cristalinului. Impulsul nervos născut în celulă, ca răspuns la excitaţia exterioară, este, însă, incomparabil mai puternic decît semnalul format la nivel molecular. De unde presupunerea că în celulele retinei ar funcţiona un dispozitiv de amplificare de o perfecţiune fără egal în tehnica modernă.

Cum funcţionează acest amplificator viu, unic în felul lui ? Un grup de specialişti sovietici, sub îndrumarea lui G. B. Abdullaev, care caută de cîtva timp răspunsul la această întrebare şi-au concentrat atenţia mai ales asupra unui fenomen descoperit acum circa un deceniu. Este vorba de rolul seleniului din retină.

Însuşirea seleniului de a-şi modifica proprietăţile sub influenţa luminii este de mult utilizată în tehnică. Diverse dispozitive automate au, de pildă, fotoelemente cu seleniu. Or, s-a observat că sensibilitatea acestora la razele de lumină de diverse lungimi de undă coincide în multe privinţe cu caracteristica analoagă a ochiului omenesc. Cercetătorii amintiţi şi-au propus să descopere modul cum influenţează seleniul formarea semnalului electric declanşat de acţiunea luminii asupra ochiului.

Dacă seleniul participă într-adevăr la actul vizual, şi-au spus cercetătorii, o doză suplimentară din acest element introdus în organism ar trebui să se reflecte în reacţia electrică a ochiului la gradul de iluminare. De aceea, au inoculat unui lot de animale, sub piele, preparate cu seleniu şi au măsurat, cu ajutorul unui oscilograf, modificările potenţialului electric al retinei ca răspuns la acţiunea luminii. Comparînd valoarea potenţialelor înregistrate la animalele martori cu acelea ale animalelor de experienţă, specialiştii au constatat că valoarea impulsului electric născut în ochi ca răspuns la excitantul luminos era mult mai mare după introducerea în organism a dozei suplimentare de seleniu şi se menţinea la un nivel ridicat o bună bucată de vreme. Aşadar, presupunerea că seleniul ar participa la intensificarea semnalelor electrice în organul văzului a fost confirmată.

Se ştie că tuburile electronice, pînă nu de mult temelia tehnicii de amplificare, sînt în ultimul deceniu tot mai mult eliminate de aparatele semiconductoare, mai economice şi mai sigure. Seleniul este şi el unul dintre primele elemente care şi-au aflat vaste aplicaţii în tehnica semiconductoarelor. Încît cercetătorii şi-au spus că s-ar putea ca tocmai proprietatea de semiconductor a seleniului să fie utilizată de celulele retinei pentru intensificarea semnalelor electrice.

Rezultatele cercetărilor au dat satisfacţie nu numai fiziologilor, ci şi fizicienilor. Sperînd să dezvăluie pînă la capăt principiile acestui desăvîrşit sistem de amplificare, fizicienii intenţionează să construiască un dispozitiv analog, care să aibă aceeaşi mare sensibilitate ca ochiul. Iar fiziologii sînt, la rîndul lor, convinşi că noua descoperire va fi de mare folos medicilor în tratarea diverselor boli ale ochiului.

GEOFIZICA

Se schimbă clima ?

Cînd asistă sau participă la discuţii despre capriciile vremii, mulţi întreabă ori se întreabă : nu cumva se schimbă clima ? Sau : nu cumva există vre-o legătură între aceste capricii şi lansarea rachetelor cosmice ? Asemenea întrebări nu sînt, de altfel, noi. Acum 150 de ani mai multe reviste ruseşti au publicat, de pildă, în urma unei modificări bruşte şi sensibile a stării vremii, scrisori de la cititori în care aceştia se întrebau alarmaţi dacă nu cumva se apropie... sfîrşitul lumii ! Sînt reacţii care pot fi înţelese. Căci oamenii nu-şi pot aminti de toate şi de tot. Marile schimbări climatice nu sînt prea frecvente ; ele se produc la intervale de mulţi ani, uneori de zeci de ani, încît oamenilor le e greu să-şi amintească de cele precedente şi consideră fenomenul ca un fapt excepţional.

În general, frecvenţa unei anomalii climatice este invers proporţională cu importanţa ei. Multe fenomene au loc, de obicei, o singură dată în viaţa unui om. În Uniunea Sovietică, una din cele mai riguroase ierni a fost înregistrată în 1970 ; lunile ianuarie şi februarie au fost caracterizate atunci de temperaturi extrem de scăzute pe o mare parte a teritoriului ţării. Multora, această iarnă li s-a părut ieşită din comun. Dar analele meteorologiei pot convinge că o iarnă similară a mai fost şi acum 30 de ani, şi mai înainte, încît fenomenul trebuie considerat ca normal. Vremea se deosebeşte de indicii climatici medii numai prin aceea că este de o extremă inconstanţă. Desigur, nimeni nu se miră atunci cînd, de la o zi la alta, temperatura scade sau creşte cu cîteva grade. Cînd, însă, variaţia este de ordinul a zece grade sau mai mult lucrurile se schimbă : ia naştere impresia că e vorba de un fenomen extraordinar. Schimbările bruşte ale vremii sînt îndeosebi legate de inconstanţa curenţilor atmosferici şi hidrosferici. Mai ales curenţii marini sînt extrem de instabili. Regimul lor variază în permanenţă şi, în funcţie de anotimp, exercită o mare influenţă asupra climei. La rîndul lor, curenţii atmosferici deviază deseori în aşa măsură de la circuitul lor obişnuit, încît mobilitatea şi instabilitatea întregului sistem antrenează după sine bruşte modificări ale vremii.

O problemă foarte interesantă este aceea a influenţei pe care o exercită omul asupra climei, problemă de prim ordin şi mult mai puţin elementară decît s-ar părea că este. Problema dependenţei climă-om este legată de mulţi factori. Dacă lansarea unei rachete obişnuite sau a unei nave cosmice — s-a stabilit — nu influenţează cu nimic clima, în schimb industria în continuă dezvoltare a început acum să reţină tot mai mult atenţia meteorologilor din întreaga lume.

Observaţiile şi calculele făcute de specialişti arată că există trei factori prin care se exprimă intervenţia omului asupra climei. Cel dintîi este creşterea procentului de gaz carbonic în atmosferă, pricinuită de combustii tot mai importante. Într-adevăr de cîteva zeci de ani incoace concentraţia de gaz carbonic a crescut de la 10 la 15‰, iar spre sfîrşitul secolului ea va fi şi mai puternică. Or, se ştie, gazul carbonic lasă să treacă radiaţia solară pe undă scurtă, dar reţine radiaţia termică terestră pe undă lungă, creînd astfel aşa-numitul „efect de seră". Încît, temperatura de la suprafaţa pămîntului şi cea a aerului creşte, îndeosebi la latitudinile înalte. Al doilea factor este producţia de energie, indiferent de forma acesteia, care se transformă în căldură ce ridică temperatura atmosferei. Treptat, efectul termic se extinde asupra întregului Pămînt. În fine, al treilea factor este aerosolul, un praf extrem de fin care împînzeşte atmosfera. Reţinînd radiaţiile solare, el face să scadă temperatura ambiantă. Cu cît „ceaţa" de praf este mai deasă, cu atît se răceşte şi clima. Dar pronosticuri publicate în U.R.S.S. şi în alte ţări arată că, spre sfîrşitul secolului, se vor face simţite schimbări de climă în sensul unei reîncălziri. Desigur, tendinţa de modificare este încă slabă,

O vegetaţie similară acoperea odinioară şi Europa. Dar din cauza modificărilor de climă ea s-a retras spre sud.

ea nu poate fi înregistrată decît prin observaţii minuţioase.

Dar să revenim la variaţiile naturale. Iată istoria climei secolului nostru : ea a început să varieze mai ales între 1920—1930, cînd s-a petrecut o reîncălzire. Temperatura medie anuală a crescut atunci cu 0,6 grade, lucru simţit mai ales în nord, în Arctica, unde gheţurile polare au început să se topească şi condiţiile naturale s-au schimbat pe teritorii întinse. Se crede că fenomenul s-a datorat unei „desprăfuiri" a straturilor inferioare ale stratosferei. Se ştie, pulberile concentrate aici sînt îndeosebi de origine vulcanică. Or, timp de zeci de ani marile erupţii au fost rare, atmosfera s-a limpezit şi Terra a primit raze solare mai puţin filtrate, aşa încît s-a produs o reîncălzire. După 1940, însă, vulcanii şi-au reluat activitatea, încît s-a produs o răcire care continuă şi azi, dar mult mai slab. Cu timpul, activitatea umană va depăşi forţa factorilor naturali, aşa încît spre sfîrşitul secolului clima va fi mai caldă ca azi.

ANTROPOLOGIE

Un picior de acum 500 000 de ani

Celebrul defileu Olduvai din Africa, în care strămoşii omului au lăsat atîtea dovezi ale existenţei lor, nu şi-a epuizat încă surprizele. Recent a fost descoperită acolo, într-un adevărat labirint de gropi misterioase, cea mai veche urmă de picior omenesc din epoca de piatră. Această urmă foarte bine păstrată s-a imprimat cu cel puţin 500 000 de ani în urmă.

Într-unul din nivelurile superioare ale defileului a fost dezgropat un complex de gropi şi canale despre care se

Deasupra uneia din misterioasele gropi...

poate afirma cu certitudine că nu sînt rezultatul întîmplător al unor fenomene naturale. Gropile au fost făcute cu mîna într-un sol nisipos, care între timp s-a transformat în rocă dură. Pe marginile unora din ele se văd limpede amprente digitale. Iar o groapă a păstrat o mare parte din urma unui picior omenesc. Conform primelor aprecieri, este vorba de piciorul stîng al unui copil. Un mare specialist în anatomia omului preistoric a declarat că aceste amprente sînt primele indicaţii de care dispunem despre ţesuturile moi ale omului primitiv, dat fiind că pînă acum specialiştii nu au avut la dispoziţie decît resturi osoase.

Deocamdată au fost curăţate 12 gropi, dar cercetătorii presupun că trebuie să mai existe şi altele. Cele mai mari au un diametru de aproape un metru şi o adîncime de circa 30 cm. Gropile sînt unite între ele printr-o curioasă reţea de canale cu o lăţime de 10 cm şi o adîncime care nu trece niciodată de 7,5 cm. Uneori 3—4 canale converg spre aceeaşi groapă.

Nu încape îndoială că gropile şi canalele aveau o legătură cu apa. Poate că serveau drept rezervoare de captare şi păstrare a apei de ploaie. Dar, pe de altă parte, ele au şi o caracteristică inexplicabilă : nenumărate înfundături mici, dar foarte clare găsite pe fundul majorităţii gropilor şi pe o parte din terenul înconjurător. O parte din înfundături ar putea fi urme de paşi ai unor animale, dar altele seamănă mai mult cu urmele lăsate de un băţ. O ipoteză mai originală sugerează chiar că gropile şi canalele ar fi fost construite de copii în joacă. După cum pot fi şi rezultatul unei îndeletniciri casnice curente, despre care nu ştim însă absolut nimic, pentru că nu i s-au descoperit încă urmele sau pentru că în mod normal aceste urme nu se păstrează.

Pînă în momentul de faţă la locul cu pricina nu au fost găsite nici un fel de unelte. În consecinţă nu se poate spune încă în ce stadiu de dezvoltare se afla omul preistoric în momentul cînd a săpat gropile. Iar datarea lor exactă nu va putea fi făcută decît după ce li se va determina cu precizie poziţia în raport cu diversele straturi geologice din defileul Olduvai.

Poşta medicului

M. N. — Galaţi : Apariţia unor elemente de discordanţă în fluxul ideilor şi sentimentelor justifică termenul sinonim de **sindrom discordant** dat **schizofreniei.** Introducerea în ultimul deceniu a unor medicamente psihotrope ca : Levomepromazina, Clordelazin, Majeptil, Haloperidol, Tioridazin, Antideprin ş.a. a ameliorat mult prognoza acestei afecţiuni, deşi pînă în prezent un medicament specific nu s-a găsit.

MÎRZAN ION — Bucureşti : Nu putem afirma cu certitudine că la fiul dv. o hiperfuncţie a hipofizei anterioare, glanda care secretă hormonul de creştere (somatotrop), ar fi determinat o înălţime exagerat de mare, întrucît fenomenul este astăzi frecvent întîlnit la vîrsta pubertăţii. De fapt aceşti copii cu o pubertate precoce sînt mai înalţi decît media vîrstei lor, datorită stimulului pe care hormonii sexuali îl aduc cartilajelor de creştere. Ulterior se produce însă o osificare prematură, copilul rămînînd statural cam la nivelul atins la 14—15 ani. Oricum ar fi bine să consultaţi un endocrinolog care să recomande radiografiile de cot, genunchi şi articulaţia mîinii pentru a se constata dacă mai sînt deschise cartilajele de creştere.

VIOREL — Craiova : Aceleaşi radiografii recomandate tov. Mîrzan Ion — Bucureşti sînt indicate şi pentru dv., pe care, după cîte înţelegem, vă supără statura prea mică. În cazul cînd cartilajele de creştere mai sînt deschise, un tratament combinat cu Epifizan, Timus şi Gonacor (Prolan) vă poate „dărui" cîţiva centimetri de înălţime în plus.

L. MENGLE — Timişoara : Îndeplinind un rol important de coordonare şi control al principalelor funcţii endocrine în special ale tiroidei, corticosuprarenalelor şi gonadelor, glanda hipofiză a fost numită metaforic „dirijorul orchestrei endocrine". În cadrul interrelaţiei hipofiză-gonade, prin hormonii gonadotropi pe care-i secretă hipofiza anterioară acţionează asupra glandelor sexuale. Pe de altă parte, hormonii sexuali, la rîndul lor, determină osificarea cartilajelor de creştere, mecanism fiziologic care încheie procesul dezvoltării în înălţime. Hormonii sexuali exercită în acelaşi timp o acţiune de frînare asupra hipofizei anterioare, care secretă hormonul de creştere. Prin producerea hormonului corticotrop (ACTH), hipofiza anterioară stimulează funcţia glandelor suprarenale, cu creşterea hormonilor corticoizi în sînge şi în urină, în special a hormonilor glucocorticoizi.

LYA V. — Bucureşti : În principiu, orice leziune canceroasă limitată la sîn şi la ganglionii axilari trebuie să fie tratată prin **mamectomie radicală** cu iradieri postoperatorii. Ţinînd seama însă de rezultatele pozitive ale roentgen- şi cobaltoterapiei, rămîne ca specialiştii care vă tratează să decidă asupra oportunităţii intervenţiei chirurgicale.

M. A. — Cîmpina : Macromastia (sîni mari) la adolescente, însoţită de obicei cu pilozitate axilară şi pubiană foarte abundentă, reprezintă un semn de hiperfoliculinemie. Atunci cînd hipertrofia mamară este accentuată se recomandă implantarea unor comprimate de 100—150 mg Metiltestosteron ori injecţii intramamare cu aceeaşi doză de hormoni masculini. Se pot încerca şi masaje uşoare cu unguente cu testosteron 5%, încorporat în vaselină, cîte 5—10 mg unguent pentru fiecare mamelă, zilnic.

S. A. SACUIANU — Bucureşti : Scleroza corpilor cavernoşi, frecventă la vîrstnici, provoacă încurbări laterale sau în jos, uneori dureroase ale membrului. Cauza este necunoscută, de aceea şi tratamentul, foarte variat, are o eficacitate relativă : Vitamina E o fiolă de 300 mg/zi, vitamina PP 3 cpr./zi, în cure de 40 zile, Sintofolin 3 cpr. a 1 mg/zi în cure de 3—4 săptămîni, infiltraţii locale cu Tilase asociat cu Xilină 1%, în şedinţe bisăptămînale, iradieri cu raze x sau cu ultrasunete, 10—20 şedinţe a 15 minute, bisăptămînal.

I.K. — Hunedoara ; CONSTANTINESCU AUREL — Ploieşti : 1) Procedeele chirurgicale mai frecvent folosite în operaţia de **ulcer gastroduodenal** sînt : a) gastroenteroanastomoza simplă care stabileşte o comunicare între stomac şi prima porţiune a intestinului subţire ; b) rezecţia gastrică parţială economică tip Pean-Billroth I cu anastomoză gastroduodenală ; c) rezecţia mai largă tip Pean-Billroth II, procedeu pentru refacerea continuităţii tranzitului după gastrectomie prin anastomoză gastro-jejunală. 2) Cum rezecţia tip Billroth I previne în mai mare măsură tulburările de asimilare postoperatorii, deoarece păstrează duodenul în circuitul funcţional digestiv, nu este necesară decît păstrarea igienei alimentare corespunzătoare : repaus în poziţie culcată timp de 1/2 oră după mesele principale, alimentaţie completă, echilibrată, cu excluderea alimentelor faţă de care există intoleranţă concretă ; se vor evita numai soluţiile zaharate concentrate. Alimentaţia va fi fracţionată în 5—6 mese. Laptele va fi consumat în cantităţi reduse la sfîrşitul fiecărei mese. Este indicat un tratament de lungă durată cu fier asociat cu vitamina C (Tonofer, Glubifer), preparate substitutive de fermenţi (Triferment, 3×2 cpr după mese), acid clorhidric eventual anabolizanţi (Naposim, Madol, Clortestosteron acetat).

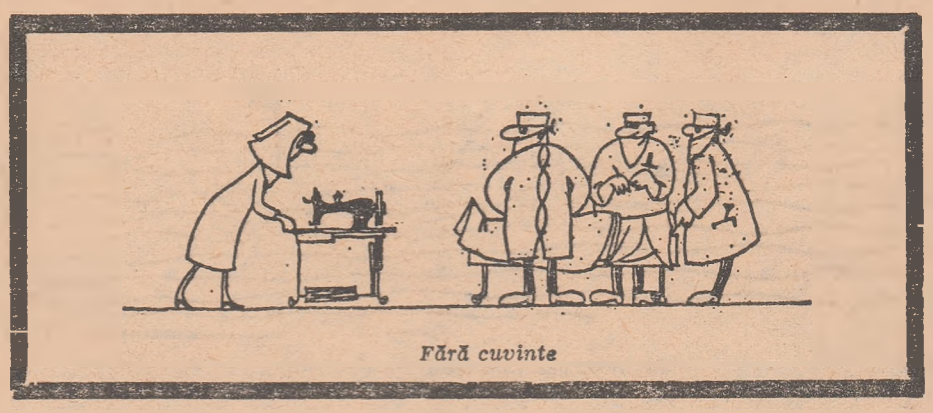

Fără cuvinte

ARTICOL CERUT DE CITITORI

O excelentă băutură medicinală

Kefirul este un burete (levură) viu de culoarea, forma şi aspectul conopidei, a cărui viaţă se menţine în lapte fiert, schimbat mereu la 24 de ore. Locuitorii Caucazului sovietic, care îl consumă din vremuri străvechi, sînt oameni sănătoşi, care ating vîrste „matusalemice" de peste 110—120 de ani, fără să ştie ce sînt cancerul, tuberculoza sau vreuna din bolile digestive.

Avînd importante proprietăţi antitoxice şi de reglare a tranzitului intestinal, kefirul nu este numai o băutură gustoasă, ci şi un excelent medicament, cu efecte de panaceu. Este deajuns să amintim că un litru, un litru-jumătate de kefir pe zi, împărţit în trei „prize", cu cel puţin o jumătate oră înaintea fiecărei mese, are darul de a înlătura insomniile, fără a mai fi nevoie de medicamente, de a ameliora sau chiar vindeca ulcerul gastroduodenal, nevrozele gastrice, anemiile, arterioscleroza, hipertensiunea arterială, cistita, unele afecţiuni ginecologice, diskinezii biliare şi colecistite, hepatite cronice, afecţiuni renale, diabet etc. În urticarie, eczeme şi alte dermatoze alergice se va bea numai o jumătate de litru pe zi. În acelaşi timp se vor unge seara cu kefir zonele bolnave. Dimineaţa se vor spăla locurile unse. În constipaţiile rebele, se va bea regulat timp de 3—4 luni, în fiecare seară, cîte o jumătate litru de kefir. Gravidele beneficiază sub toate formele de această excelentă băutură medicinală, în primul rînd pentru că înlătură senzaţia de greaţă şi vomele. Totodată, în cazul lipsei de poftă de mîncare a sugarului, kefirul poate înlocui foarte bine laptele matern.

În afara faptului că este o băutură plăcută la gust pentru orice vîrstă şi în acelaşi timp un medicament (de exemplu servit pe pîine puţin înainte de prînz ajută la asimilarea alimentelor mai indigeste, înlăturînd senzaţia de greutate postprandială), kefirul serveşte şi ca înlocuitor al smîntînei la prepararea unor mîncăruri. În combinaţie cu kefirul, acolo unde se potriveşte, mîncarea capătă un gust plăcut, îmbogăţindu-şi elementele nutritive. El poate fi folosit foarte bine şi în salatele de cartofi, în amestec cu căpşuni sau fragi, ba chiar permite consumarea fructelor după ingerarea lui, fără riscurile bănuite, întrucît acest medicament reglează digestia prevenind, vindecînd şi hrănind organismul.

Remarcabil panaceu natural, kefirul se prepară numai din lapte de vacă fiert care, în momentul preparării, nu trebuie să aibă o temperatură mai mare de 18—20°. Vasul în care se prepară va fi o oală de pămînt (eventual şi un castron de porţelan), opărită la început, în care se pune laptele fiert şi răcit, după ce în prealabil s-a îndepărtat caimacul prin strecurare numai printr-o sită de material plastic. Indiferent de cantitatea preparată, laptele trebuie să rămînă mai jos de marginea vasului care-l conţine cu trei degete. Buretele de kefir, de mărimea unei alune pentru un litru de lapte, se introduce într-un săculeţ mic de tifon, legat bine la gură cu o aţă mai lungă care să atîrne afară, apucînd întotdeauna de capătul ei de cîte ori va trebui să-l scoatem afară din vas. Vasul în care s-a introdus săculeţul cu kefir se acoperă cu un tifon şi o farfurie de porţelan, se aşează într-un loc mai ferit de lumină (de preferinţă în pivniţă sau la răcitor) timp de 24 ore socotite de la ora cînd l-am preparat. La 2—3 zile vasul pe care îl întrebuinţăm se va spăla cu grijă şi se va opări lăsîndu-l să se scurgă bine.

La împlinirea celor 24 de ore şi înainte de a se umbla la vas, se pregăteşte o altă cantitate de lapte, din care vom prepara kefirul în continuare. Scoatem atunci din vasul cu kefir preparat, ţinîndu-l, deasupra lui, săculeţul de tifon şi cu ajutorul unei linguri de lemn, prin agitare uşoară, îl curăţăm de laptele prins de el. Dacă nu vrem să preparăm un nou vas cu kefir sau laptele nu a fost pregătit conform indicaţiilor de mai sus, putem pune săculeţul pe o farfurioară sau într-o căniţă şi-l acoperim ca să rămînă în întuneric.

Laptele din care am scos săculeţul cu kefir se agită cu lingura de lemn şi se pune într-un borcan de sticlă sau într-o sticlă de lapte, păstrîndu-se la rece, de preferat la frigider.

Vara, în zilele cînd temperaturile sînt foarte ridicate, vom controla după 12—15 ore „prinderea" (priza) laptelui şi dacă observăm că este mult avansată faţă de modul obişnuit, fără să agităm conţinutul din vas, îl ridicăm de la locul lui şi îl punem în pivniţă sau în frigider, pentru oprirea procesului de prindere, întrucît el este acum gata din cauza căldurii. Restul de timp pînă la 24 de ore va sta în acest loc rece, după care îl putem consuma, aceasta pentru a evita posibilitatea unor diaree uşoare trecătoare. Ţinut peste 36 de ore, kefirul prins poate provoca constipaţie. Dacă buretele de kefir rămîne în lapte peste 76 de ore, el moare şi nu mai poate fi folosit. În funcţie de laptele utilizat, kefirul gata preparat trebuie să fie asemănător cu smîntîna ca aspect şi consistenţă.

Este bine ca din cînd în cînd săculeţul cu buretele de kefir să fie afundat de cîteva ori (fără a rămîne nici o clipă în repaus) într-un amestec de lapte fiert cu apă, cantităţi egale, ca o baie de curăţire. Întrucît prin folosire, buretele creşte şi se dezvoltă hrănindu-se din şi cu lapte, cam la 10 zile sau cînd ne dăm seama că a crescut, trebuie să desfacem săculeţul. După baia de curăţire, răsturnăm conţinutul într-o sită de material plastic, îl mai clătim cu puţin lapte dulce fiert şi apoi, cu o lingură de lemn, separăm surplusul crescut pentru a-l folosi fie la altă cantitate de lapte, fie pentru a-l da mai departe, ca o binefacere, suferinzilor de una din afecţiunile descrise mai sus.

În fine, dacă la începutul acestui remarcabil tratament natural, recomandabil atît celor mici cît şi vîrstnicilor, observăm că se instalează uşoare constipaţii, vom mînca fără reţinere salate verzi, fructe, compoturi pînă la reglarea digestiei în noile condiţii.

Cu veleităţi de panaceu...

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
ılap esculap esculap est
ı esculap esculap esculap
ıculap esculap esculap escu
ıp esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap esculă
lap esculap esculap esculap e

E BINE DE ŞTIUT

În tăcerea nopţii...

Deşi nu mai e un secret pentru nimeni că zgomotul este unul dintre cei mai periculoşi agenţi poluanţi ai mediului înconjurător, puţini sînt încă cei care-i iau în considerare nocivitatea. O recentă experienţă de laborator a fost în acest sens edificatoare. În cursul ei a fost studiat somnul unor tineri care s-au supus în mod voluntar, de nouă ori pe noapte, unor traumatisme sonore de peste 80 de decibeli, timp de cîte 20 de secunde. Zgomotul traumatizant a fost produs prin trecerea repetată a unui avion deasupra localităţii unde avea loc experienţa, localitate care se învecina cu un aeroport. Iată şi constatările rezultate din acest interesant experiment :

1. Zgomotul provoacă o accelerare a ritmului pe electroencefalogramă (EEG), care durează cinci minute ;

2. După aceste nopţi, tulburate în mod artificial, subiecţii supuşi a doua zi unor teste psihologice de atenţie se prezentau deficitar, iar electroencefalograma lor avea numeroase unde lente, ca la oameni foarte obosiţi şi adormiţi.

De reţinut că subiecţii care s-au supus în mod voluntar acestui experiment erau tineri şi într-o stare de perfectă sănătate. Fără doar şi poate că aceste rezultate ar fi fost şi mai elocvente, dacă persoanele studiate ar fi fost vîrstnice, suferind de insomnie sau, eventual, insi pe care zgomotul de avion îi exasperează. Dar şi aşa testul amintit apare suficient de edificator în ce priveşte nocivitatea unuia din marii inamici ai omului modern : „infernul decibelilor".

R.F.G.

Rinul și problemele lui

Privit în fapt de seară, Rinul evocă splendidele versuri ale lui Heine. Obosit parcă de truda din timpul zilei, marele fluviu își încetinește cursul și înaintează agale printre munți pitorești, cu castele în ruine și șiruri ordonate de viță de vie pe versantele abrupte.

Pe malul apei se înșiră, într-un lanț aproape neîntrerupt, orașe și sate; casele se înghesuie în trecători înguste, apoi irup spre Rin, se împrăștie de-a lungul malurilor, pentru ca după aceea să se cațere pe povîrnișurile cafenii ale dealurilor. Golfulețe cu iahturi multicolore, cheiuri cu plopi îngrijit tunși, biserici, hoteluri și cîrciumi, macarale străvechi pentru încărcarea în șlepuri a butoaielor cu vin auriu de Rin, ruine de clădiri medievale pe care se văd urmele tuturor inundațiilor consemnate de cronici: 1410, 1778, 1932...

Apele Rinului, spune legenda, ascund comoara Nibelungilor. Perfidul Hagen — povestește autorul anonim al „Cîntecului Nibelungilor" — l-a ucis pe Siegfried, a pus mîna pe comoara acestuia și a scufundat-o în apele Rinului, pentru ca apoi s-o poată folosi după bunul lui plac. Dar nelegiuitul n-a mai apucat să se bucure de ea, căci a fost pedepsit. Și cum nicăieri nu se precizează locul unde se află comoara, trebuie să ne mulțumim cu acest amănunt dat de autorul „Cîntecului Nibelungilor": De fiecare dată cînd razele soarelui se oglindesc în valurile Rinului, acesta începe să ardă cu o flacără aurie. Da, Rinul este fabulos de bogat. Dar nu în nestemate, ci în inepuizabile posibilități pe care le oferă omului pentru o muncă creatoare, pentru o viață rațională, fecundă.

După ce izvorăște din Alpii elvețieni, Rinul străbate o distanță de 1 162 km pe teritoriile cîtorva țări. În circa 20 de secole, bazinul lui — cu o suprafață de 250 000 km² — a devenit una din cele mai importante zone de civilizație materială și culturală. Cele mai mari orașe din Renania se află pe malul sting, întrucît au fost întemeiate de romani de-a lungul graniței nord-estice a întinsului lor imperiu ca baze de apărare în calea războinicelor triburi germanice. Cuceritorii au construit astfel de-a lungul Rinului fortificații și tabere militare. „Romanii au adus piatră, au pavat drumuri, au înălțat palate, cetăți, temple și vile — scrie Heinrich Böll. Ei și-au investit în piatră speranța deșartă în veșnicie, iar piatra a rămas o mărturie a fostei lor stăpîniri". Fortăreața din Mainz, ruinele castrului roman de la Bonn, turnul și mormintele din Köln sînt acum doar palide vestigii ale cîndva puternicei linii de apărare și constituie puncte de atracție la fel de căutate de turiști, ca și peisajul, umorul și vinul renan.

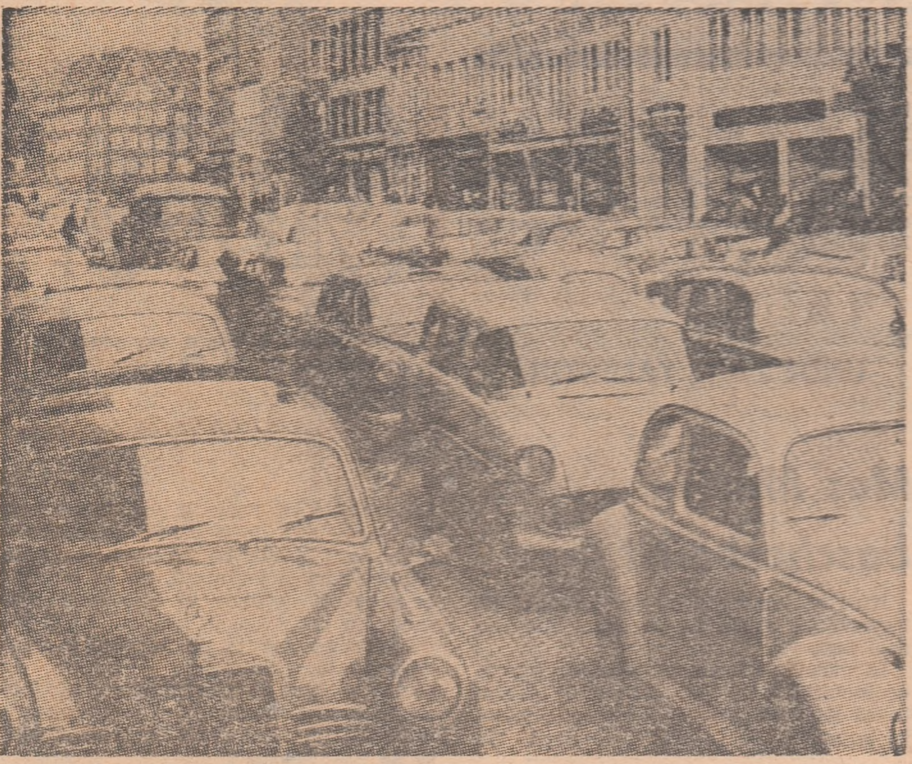

Imagine din Düsseldorf

Pe locul altor foste cetăți romane au fost construite centre industriale, în care trăiesc și muncesc zeci de milioane de oameni. Iar Rinul a devenit de mult un fluviu harnic care muncește fără să crîcnească. Navigația pe Rin amintește de circulația pe o autostradă: nave sub pavilion vest-german, francez, belgian, olandez, elvețian circulă pe cîteva șiruri. Cele mai mici se ațin pe lîngă mal, cele mari se lansează pe șenal. Transportă cărbune, petrol, automobile, suluri de tablă, baloturi și saci cu tot felul de mărfuri. Pe unele șlepuri sînt întinse rufe la uscat. De pe altele răzbate lătrat de cîini. Riveranii călătoresc mult, uneori cu familiile, cu toată gospodăria.

O călătorie pe un asemenea vas este o adevărată lecție de geografie economică a Renaniei. Ludwigshafen, Mannheim, Frankfurt pe Main, Köln, Düsseldorf, Duisburg... Mari centre chimice, de prelucrare a petrolului, centre ale industriei metalurgice, construcției de mașini. În aceste orașe se fabrică „Oppel"-uri și „Ford"-uri, medicamente, benzi de magnetofon, nylon și substanțe explozive, benzină și colonie „4711", oțeluri de calitate și mătăsuri. Mătăsurile se lucrează la Xanten, locul unde — spune „Cîntecul Nibelungilor" — s-a născut Siegfried.

Rinul mai e și generos. În fiecare an el poartă spre mare 70 de miliarde m³ de apă. De aceea poate alimenta din plin orașe și industrii. Dar dacă e harnic, e în același timp și un martir. Căci de mult nu mai are culoare, în afară de una nedefinită, oscilînd între cafeniu și cenușiu. Problema poluării apelor Rinului a căpătat, dealtfel, un caracter internațional; se țin conferințe, se înființează comisii, dar fluviul continuă să fie infestat. S-a calculat că în fiecare an ajung în apele Rinului circa 40 000 tone de săruri de potasiu, 10 000 tone petrol, 1 000 tone arsen, 85 tone mercur, mult fenol și alte substanțe toxice. Încît acum nu se mai pot vedea acolo pescari. În apele fluviului nu mai există pește, nici măcar celebrul țipar de Rin, iar dacă mai poate fi prins uneori cîte unul, e necomestibil, întrucît miroase a petrol.

Pe cursu-i mijlociu, malurile Rinului sînt din belșug dăruite de soare, încît din strugurii cultivați acolo se obțin soiuri fine de vin.

Pentru băutul vinurilor aurii și rubinii de Rin există un ritual anume, pe care nu e voie să-l calci, căci te faci vinovat de sacrilegiu. Dacă ți se toarnă în cupe vin sec sau șampanie poți ciocni, iar dacă ți se oferă porto sau vermut, trebuie să stai liniștit. Să nu care cumva să faci apoi crima de a băga la frigider un vin de bună calitate. Locul lui e într-o pivniță rece și întunecoasă. Dealtfel, după ce cumperi un vin de la magazin trebuie să ai răbdare, căci băutura mai trebuie să stea culcată și să se „odihnească" cîteva zile după ce a fost agitată în timpul călătoriei. Iar tokaiul nu merge cu salată. Trebuie servit numai la desert. Sticlele trebuie păstrate în poziție orizontală, pentru ca lichidul să vină permanent în contact cu dopul, care altminteri s-ar usca, aerul ar pătrunde înăuntru și vinul s-ar altera. În sfîrșit, vinul nu trebuie băut din cupe mici, iar cele mari nu trebuie umplute vîrf. Cel mai bun vin se poate altera dacă pocalul nu e șters cu un prosop foarte curat. Pe scurt, vinul — sîngele viu al strugurilor — reclamă o manipulare extrem de delicată...

A. Grigorianț

— Ce se mai poartă la Paris ?

Desen de V. Șkarban

repere • repere • repere • repere • repere • repere

Tailanda proiectează construirea, prin istmul Kra, a unui canal, cu o lungime de circa 90 km, care să facă legătura între Golful Siam și Marea Andaman. Se apreciază că această construcție va dura 9 ani, dintre care trei vor fi afectați lucrărilor pregătitoare. Costul estimativ al canalului și al construcțiilor portuare — un miliard de dolari. Inițial se preconizase ca construcția să fie destinată numai pentru nave cu un deplasament de pînă la 100 000 tone. Acum, însă, se vorbește despre petroliere cu un tonaj maxim de circa un milion tone, întrucît se estimează că importanta cale maritimă va fi folosită în special de superpetroliere japoneze. Grație canalului, durata trecerii din Oceanul Indian în Marea Chinei de Sud (care se face acum prin Strîmtoarea Malacca) se va micșora de la 2—3 zile la 12 ore. Dacă avem în vedere că lucrările de întreținere și combustibilul pentru un petrolier cu un deplasament de 200 000 tone se ridică la 10 000 dolari pe zi, ne dăm seama că se vor realiza economii substanțiale.

•

Deși orașul unde se vor desfășura Jocurile Olimpice din 1988 va fi fixat abia în 1982, Sydney a hotărît să înceapă de pe acum bătălia pentru dobîndirea dreptului de a fi gazda acestei Olimpiade. Recent a fost dat publicității proiectul construirii unui mare complex sportiv, situat la 3,2 km de centrul Sydneyului, pe locul unor terenuri de crichet. Complexul va fi alcătuit dintr-un stadion principal, un bazin de înot și o uriașă sală acoperită. Construcția va dura circa 15 ani. Dacă Comitetul olimpic internațional ar satisface, însă, cererea Sydneyului, lucrările ar fi încheiate mai devreme.

•

La Washington a avut loc prima conferință internațională pentru protejarea faunei. Participanții au subliniat necesitatea încheierii unor convenții care să ocrotească animalele pe cale de dispariție. Exploatarea rapace a naturii a dus la exterminarea a circa 3 la sută din mamifere, pierderile cele mai importante înregistrîndu-se de la începutul acestui secol. Acum sînt amenințați cu dispariția leoparzii, zebrele și unele specii de maimuțe. Specialiștii în materie consideră că trebuie interzisă de urgență vînarea a 105 specii de mamifere și a 73 de specii de păsări.

•

Nimeni nu știe exact cîți ani are. După o seamă de specialiști ar avea 740 de ani, după alții ceva mai mult. Dar toată lumea e de acord că e vorba de cea mai veche și pitorească construcție din Delhi. De aceea chiar și acum, în epoca noastră de zgîrie-nori și uriașe turnuri de televiziune, minaretul de 75 m înălțime, construit din gresie roșie și ornat cu citate din Coran, al moscheii Kutub-minar continuă să fie asaltat de turiști.

La începutul secolului XIII, cînd a fost construit, turnul n-avea egal în toată Asia. A-

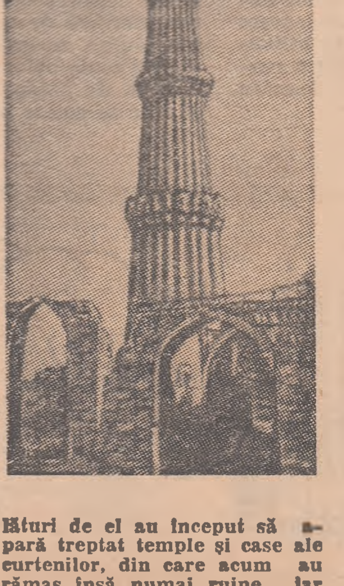

lături de el au început să apară treptat temple și case ale curtenilor, din care acum au rămas însă numai ruine, iar orașul s-a mutat spre nord. Kutub-minar nu numai că nu pierde nimic din această cauză, ci pare și mai impunător pe fundalul pitoreștilor ruine. Recent, în urma unui cutremur, Kutub-minar s-a înclinat puțin, dar temelia a fost numaidecît consolidată și acum vizitatorii pot urca iar pe balconașele-i sculptate spre a admira orașul.

•

„Războinicii incași se iveau brusc — de parcă ieșeau din pămînt — pe cîmpul de luptă și tot așa de fulgerător și de misterios dispăreau" — spun legendele peruane. De unde veneau însă și unde se mistuiau și, în genere, cît de mult credit se poate acorda acestei afirmații ? se întrebau pînă nu de mult specialiștii. În iulie 1972, însă, lîngă orașul peruan Cuzco, s-a făcut o descoperire senzațională. Printre ruinele străvechii localități Saxahuaman, aflată la 3 500 m altitudine, a fost găsit un mare tunel care o lega de valea Cuzco. Iar în jurul celebrului oraș Cuzco, pe care chiar indienii îl considerau un „miracol", exista o întreagă rețea subterană — un labirint — care făcea legătura între oraș și o cetate aflată la 3 km depărtare. Arheologii au mai explorat apoi și un al doilea tunel, cu o lungime de circa 2 km, care ducea și el în valea Cuzco. El a fost numit de specialiști „tunelul cu 100 de uși", întrucît are 100 de luminatoare de o parte și de alta a culoarului principal.

globul globul globul globul globul globul

g

LUMEA TALISMANELOR

Surîsul zeului nordic

Cu prilejul unei călătorii în Ciukotka, ţinut situat în Extremul Nord sovietic, un cercetător a remarcat în fereastra unei colibe eschimose un grup ciudat de figurine sculptate în os, una mai mică decît cealaltă şi asemănătoare oarecum cu cunoscutul suvenir indian reprezentînd elefanţi din fildeş sau abanos în mărime descrescîndă. Ca nişte spiriduşi din poveştile cu zîne, figurinele, în număr de şapte, aveau un aspect foarte amuzant şi simbolizau, probabil, o zeitate. Feţele aveau trăsăturile stilizate ale eschimoşilor, urechile abia schiţate şi faţa radiind de un surîs irezistibil. Trupul era bondoc, încins cu o centură striată, iar picioarele erau simbolizate printr-o dungă verticală. Localnicii le spuneau „pelikeni". Întrebat dacă amuzantele talismane sînt de vînzare, eschimosul a răspuns afirmativ, dar n-a putut da nici o explicaţie asupra genezei lor.

Înapoiat la Leningrad, cercetătorul a descoperit — spre surpriza lui — la un prieten atins de patima a tot ce priveşte automobilele, fotografia unui omuleţ aproape identic cu cei aflaţi în posesia lui. Legenda fotografiei era: „Biliken, mica zeitate a automobiliştilor". Fotografia, şi-a amintit prietenul, fusese decupată dintr-o revistă care apărea la Petersburg la începutul secolului. Îmboldit de curiozitate şi doritor să dezlege enigma provenienţei pelikenilor sau bilikenilor, cercetătorul a izbutit să descopere după un timp revista şi articolul care însoţea fotografia, intitulat „Talismanele americanilor". Autorul scria că bilikenul se bucura nu numai de favoarea automobiliştilor, dar şi a unui cerc foarte larg de oameni care-l foloseau drept ac de cravată, medalion, broşă sau brăţară. Explicaţia aceasta prozaică nu l-a mulţumit, însă; se putea prea bine ca americanii să fi împrumutat talismanul de la eschimoşi. Şi iată că, continuîndu-şi căutările, a descoperit într-o bibliotecă lucrarea „Artiştii tundrei şi mării", a antropologului american Dorothy Jean Ray.

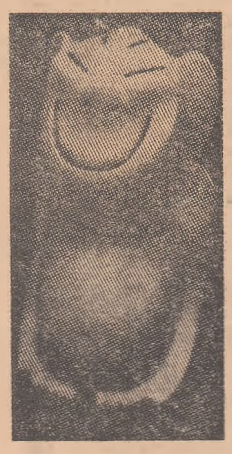

În cursul unei călătorii la Norme, în Alaska, centru al sculpturii în os, ca şi Uelen în Ciukotka, Dorothy Ray a stabilit că primii bilikeni au început să fie sculptaţi în 1909 de artizanul eschimos Angokwa-zhook, după modelul unei statuete aduse din Statele Unite. Apoi exemplul lui a fost urmat de alţi artizani şi moda s-a răspîndit. Mai mult, Dorothy Ray a reuşit să descopere şi autorul ideii după numărul brevetului de invenţie imprimat pe un „biliken bank" (puşculiţă), cumpărat la un anticar din oraşul Seattle. El este profesorul de desen Florence Pretz din Kansas City, statul Missouri. Numai că, cu încetul, artizanii eschimoşi s-au depărtat de original, depăşindu-l chiar. Bilikenilor li s-au conferit trăsături pur eschimose. Ei sînt foarte asemănători cu statuetele de os descoperite în mormintele eschimoşilor antici. Se crede, este de aceea de părere istoricul sovietic Dîkov, că arta bilikenilor a fost o vreme uitată. Dar a reapărut în urma întîmplării descrise mai sus.

Ultimul pescuit la copcă. Pentru că, oricum, se apropie primăvara!

DE CE NU ŞI INVERS ?

Everestul coborît pe schiuri

Un cunoscut campion japonez, Iuikiro Miura, a coborît Everestul pe schiuri! Coborîrea a început la înălţimea de 7 800 de metri. Timp de 65 de secunde Miura s-a deplasat pe o pantă de 40 de grade cu o viteză de 180 de km/h. După care, pentru a micşora această fantastică viteză, a tras de inelul unei paraşute. Deschiderea paraşutei a făcut ca viteza să se micşoreze pînă la 80 de km/h. În tot acest timp Miura a folosit pentru respiraţie un aparat de oxigen. Pe o distanţă de circa 2 000 de metri el s-a aflat într-o situaţie foarte primejdioasă. Paraşuta a deviat lateral şi, pierzîndu-şi echilibrul, Miura a căzut, după ce alunecase pe o oarecare distanţă, pe o pantă de 45 de grade acoperită cu gheaţă. În acelaşi timp un schi s-a rupt. Alunecarea s-a întrerupt brusc la circa 150 de m de buza unui defileu adînc.

Coborîrea a durat numai 2 minute şi 40 de secunde, dar pentru pregătirea ei au fost necesari circa 3 ani. Întrebat de ziarişti dacă intenţionează să repete această coborîre, temerarul sportiv a răspuns categoric: „Niciodată!".

PIERDUTE ÎN SPAŢIU

Conform inventarului cosmic

Uniunea internaţională de comunicaţii ţine un „Registru cosmic" în care notează toate corpurile artificiale lansate în Cosmos. În fiecare săptămînă, apare la Geneva o publicaţie cu extrase din „Registrul cosmic" în care sînt cuprinse nu numai navele cosmice, staţiile automate şi sateliţii artificiali lansaţi, ci şi ultimele trepte ale rachetelor purtătoare, „cioburile" rămase de la aparatele cosmice explodate şi chiar obiectele pierdute de cosmonauţi — chei pentru piuliţe, aparate fotografice, într-un cuvînt toate obiectele pămîntene ajunse dincolo de hotarele atmosferei terestre şi care se rotesc pe orbite proprii. Toate obiectele plasate pe orbită de o rachetă cosmică sînt înregistrate cu numărul rachetei respective şi mai au în plus şi un număr „personal". Recordul de rînduri ocupate în registru îl deţine un satelit american care a explodat în 108 bucăţi.

UNDE ZACE TALENTUL

Moş Martin baschetbalist

Nu-i exclus ca în curînd amatorii de baschet să asiste la un meci susţinut de... urşi.

În cursul antrenamentelor, dr. Smith, promotorul unui nou sistem de dresaj bazat pe două metode de condiţionare, îşi supraveghea „elevii" de după un

geam „cu sens unic", prin care el vedea, dar nu putea fi văzut. Cînd un urs făcea mişcarea corectă, antrenorul apăsa pe un buton, în sală se auzea o sonerie, iar animalul era răsplătit cu o hrană savuroasă — pastile de proteine cu un gust plăcut patrupedelor. La început, ursul era răsplătit de fiecare dată cînd lovea mingea. Treptat, cu multă răbdare din partea antrenorului, şi probabil şi a jucătorilor, urşii au ajuns să-şi ridice labele din faţă deasupra capului şi să arunce mingea în coş. De fiecare dată cînd reuşeau păreau în culmea fericirii. În aşa măsură, încît plăcerea şi stimulentul oferite de succes au devenit o răsplată mult mai mare decît hrana, care a trecut pe planul doi.

Noul sistem îmbină metoda condiţionării reflexe a lui I. P. Pavlov cu condiţionarea numită activă, în care comportamentul dorit este obţinut printr-un stimul pornit din mediu mai degrabă decît printr-un stimul specific. În ambele metode animalul este răsplătit cînd face gestul corect şi nu primeşte nimic cînd nu-l face. Dacă greşeşte, nu e nici pedepsit, nici înfometat. Smith afirmă că în felul acesta orice mamifer, pasăre sau peşte poate fi învăţat să efectueze orice operaţie pe care capacităţile lui fizice îi permit s-o facă. El merge atît de departe cu optimismul, încît crede că anumite animale, printre care şi babuinul, dar şi bufniţa, ar putea fi învăţate să înlocuiască oamenii pe cîmp sau în fabrici. Le şi vede adunînd recolta sau lucrînd la banda rulantă. „Animalele — spune dr. Smith — pot fi programate să facă multe munci monotone şi neinteresante mult mai eficient decît oamenii şi fără să se plictisească".

Mai interesantă decît această viziune utopică este însă aplicarea aceloraşi metode în educarea copiilor înapoiaţi mintal, care sînt răsplătiţi ori de cîte ori îndeplinesc corect ceea ce li se cere. Mai mult, dr. Smith speră chiar ca metodele de învăţare condiţionată să fie extinse şi să revoluţioneze sistemul de învăţămînt.

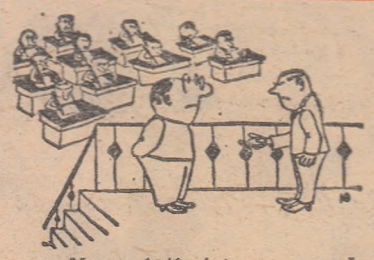

— N-am întîrziat eu, ceasul a rămas în urmă. Ce sancţiune îi daţi?

DIXIT ET SALVAVI...

Înapoi la latină?

Acum 250 de ani, atît în Europa cît şi în America, toate lucrările ştiinţifice erau publicate în limba latină.

Acum 100 de ani, în aceleaşi părţi ale globului, nouăzeci la sută din cărţile şi revistele de ştiinţă care apăreau erau scrise în limbile franceză sau germană.

Astăzi, numai circa cincisprezece la sută din totalul lucrărilor ştiinţifice apar în aceste limbi. În schimb, din cele 2 976 de limbi vorbite de omenire, cele mai utilizate pentru comunicări ştiinţifice sînt limbile engleză şi rusă.

În general, literatura tehnico-ştiinţifică publicată astăzi în lume apare în 50 de limbi; nouăzeci la sută din publicaţiile de acest gen apar în limbile engleză, rusă, germană, franceză şi spaniolă.

Nu e, poate, lipsit de interes să semnalăm că numărul de cuvinte din limba germană este apreciat actualmente la peste un milion, din care, pentru vorbirea curentă, se utilizează însă aproximativ 6 000 pînă la 10.000 cuvinte.

Limbajul unei discipline ştiinţifice foloseşte peste 2 000 de cuvinte şi numai rareori se poate limita la 1 500 de cuvinte.

Spre a se putea depăşi bariera lingvistică în schimbul de informaţii ştiinţifice (necesitate vitală pentru dezvoltarea ştiinţei), o revistă germană a propus recent revenirea la... limba latină care să fie, în mod obligatoriu, folosită de savanţi. Şi pentru a răspunde dintru început la rezervele, uşor previzibile, pe care le putea stîrni această propunere, autorul articolului s-a referit la împrejurarea că congresul internaţional de limbă latină, care a avut loc la Bucureşti, a dovedit că această limbă este adecvată şi condiţiilor din lumea de astăzi.

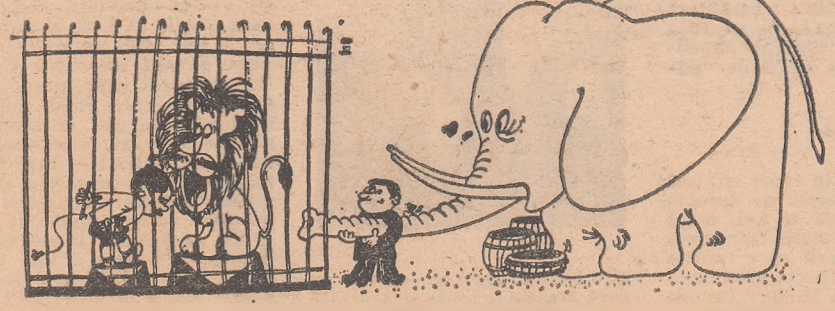

Pentru orice eventualitate.

CASA PRIETENIEI ROMÂNO-SOVIETICE — BUCUREŞTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR PE PERIOADA 16—22 MARTIE 1973

Vineri 16 martie, ora 19 : Ciclul : **„Sistemul democraţiei socialiste".** În dezbatere : **„Suportul material al dezvoltării democraţiei socialiste"**, Va vorbi **conf. univ. dr. Aneta Spornic. „Unitatea social-politică a societăţii noastre".** Va vorbi **dr. Simion Puni**, redactor şef la Editura Academiei. **„Dezvoltarea dreptului şi legalităţii socialiste în procesul perfecţionării vieţii sociale"**, Va vorbi **prof. univ. dr. Ion Filipescu.** Urmează un program de filme documentare şi un film artistic.

Sîmbătă 17 martie, ora 19 : Rubrica : **„Clasicii ruşi şi posteritatea".** Seară literară. **Pagini alese din lirica clasică rusă.** Cuvînt introductiv : **conf. univ. Tamara Gane.** Îşi dau concursul actorii : **Coca Enescu, Lia Şahighian, Mitzura Arghezi, George Ţurcanu, Paul Nadolschi, Constantin Vintilă.** Urmează un film artistic.

Duminică 18 martie, ora 10,30 : Manifestare pentru tineret. Ciclul : **„Morala în sfera de competenţă a opiniei publice".** Conferinţa : **„Coordonate ale comportării civilizate".** Va vorbi **Narcisa Mazilu**, cercetător ştiinţific la Institutul de ştiinţe pedagogice. Urmează un program de filme documentare şi un film artistic.

Ora 19 : Rubrica : **„Psihologia în universul artistic".** În dezbatere : **Psihologia creaţiei.** Va vorbi **Marian Bejat**, doctor în psihologie. **Psihologia artei.** Va vorbi **Gheorghe Neacşu**, doctor în psihologie. Urmează un program de filme documentare şi un film artistic.

Marţi 20 martie, ora 19 : Ciclul : **„Ţara întreagă o singură voinţă — cincinalul înainte de termen".** În dezbatere : **„Ofensiva pentru calitate şi competitivitate".** Va vorbi **Paul Frunză**, inspector general de stat adjunct la Inspectoratul general de stat pentru controlul calităţii produselor. **„Înnoirea şi modernizarea producţiei".** Va vorbi **prof. univ. dr. Ludovic Tovissi.** Urmează un program de filme documentare şi un film artistic.

Miercuri 21 martie, ora 19 : La a 125-a aniversare a Manifestului Partidului Comunist. Conferinţa : **„Raportul dintre existenţa socială şi conştiinţa socială în etapa făuririi socialismului multilateral dezvoltat".** Va vorbi **conf. univ. dr. Aneta Busuioc.** Urmează un program de filme documentare şi un film artistic.

Joi 22 martie, ora 19 : „Univers cultural contemporan". Omul şi muzica. Va vorbi **Doru Popovici**, compozitor. **„Cartea de artă în România".** Va vorbi **Marin Mihalache**, critic de artă. **„Creaţii ale culturii româneşti în muzeele lumii".** Va vorbi **lector univ. Radu Florescu.** Urmează un recital prezentat de **Oana Velcovici**-pian, **Maria Mureşanu**-vioară, **Ovidiu Cucu**-pian şi un film artistic.

Escadra de sacrificiu

(Urmare din pag. a 4-a)

bastimente japoneze sînt scufundate, dar Rojdestvenski pierde cuirasatul „Navarin". Grav avariate, un alt cuirasat şi un crucişător se sabordează.

Fanioanele de la jumătatea catargului

De la prima geană de lumină a dimineţii de 28 mai, tirul flotei nipone se dezlănţuie cu o vigoare şi mai mare decît în ziua precedentă. Asupra navelor ruse se abate un năprasnic uragan de fier şi de foc, care face ravagii. Rojdestvenski însuşi e rănit de cîteva schije şi comanda trece asupra contraamiralului Nebogatov. Acesta, însă, şi-a pierdut capul şi, încă din ajun, e obsedat de gîndul că inamicul îl caută în mod special, pentru a-l face să piară de o moarte groaznică. La orginea ideii lui fixe se află o declaraţie făcută de el cu puţin înainte ca grupul de „întăriri" să părăsească Libava şi în care se lăuda : „Singurul lucru de care mă tem e că, la vederea noastră, jivina de Togo o va rupe la fugă, înspăimîntat". Acum, Nebogatov e convins că amiralul japonez nu are altă grijă decît să se răzbune pe el pentru ofensa adusă.

Convocîndu-şi statul major pe puntea de comandă a cuirasatului „Nikolai I", contraamiralul ţine o scurtă şi ipocrită cuvîntare : „Domnilor, am luat hotărîrea de a pune capăt bătăliei şi iau asupra mea întreaga răspundere a acestei decizii. Voi ruga pe Majestatea Sa, Ţarul, să mă pedepsească, dacă va crede de cuviinţă. Dar nu mai avem nici o speranţă, nici cea mai mică şansă de salvare. În consecinţă, consider de datoria mea să vă cruţ vieţile".

După această expunere de motive, plină de altruism şi solicitudine, Nebogatov îl cheamă la el pe şeful de echipaj şi-i dă un ordin în şoaptă. Fără să se clintească, în poziţie de drepţi celălalt îl priveşte cu ochii măriţi şi cu figura împietrită :

— N-ai auzit ce ţi-am spus ? urlă contraamiralul, trepidînd de enervare. Executarea !

Şeful de echipaj salută şi face stînga împrejur. Peste cîteva clipe, un şir de fanioane, de diferite culori şi desene, urcă pînă la jumătatea catargului mare al cuirasatului. În limbajul internaţional al marinei militare, cele cîteva steguleţe înseamnă : „Capitulăm !".

Togo recepţionează semnalul şi ordonă imediat încetarea focului. Nevenindu-i să creadă, însă, că adversarul său renunţă atît de repede la luptă, el îşi previne subalternii să menţină tunurile în poziţie de tragere şi să fie pregătiţi, în orice moment, pentru reluarea angajamentului. Măsurile lui se dovedesc inutile pentru comandanţii cîtorva crucişătoare şi torpiloare ruse, care, refuzînd să accepte capitularea, reuşesc să se desprindă de escadră şi ajung la Vladivostok.

Rojdestvenski, Nebogatov şi toţi ofiţerii statului major sînt luaţi prizonieri. Amiralului i se dau îngrijirile necesare la un spital militar din Sasebo, unde Togo îi face cîteva vizite de ceremonie.

După încheierea păcii, Rojdestvenski şi Nebogatov sînt traduşi în faţa Curţii marţiale : la vinile şi greşelile lor incontestabile se adaugă dorinţa guvernului ţarist de a găsi ţapi ispăşitori pentru usturătoarele înfrîngeri din Extremul Orient. Rojdestvenski e achitat, apreciindu-se că a fost rănit în luptă şi că nu din dispoziţia lui a avut loc capitularea. În 1906, el se retrage din Marina militară şi, peste alţi 3 ani, încetează din viaţă. Nebogatov e condamnat iniţial la moarte, dar sentinţa i se comută ulterior în zece ani de reclusiune.

În ciuda eşecului său, escadra de sacrificiu a dovedit lumii întregi uriaşul potenţial al navigatorilor ruşi. Nu ei poartă răspunderea pentru dezastrul final, ci regimul ţarist, a cărui inaptitudine a făcut ca războiul din 1904—1905 să se încheie, după expresia lui Lenin, cu „totalul faliment militar al autocraţiei".

TESTE

Răspunsuri la întrebările din numărul trecut

Am putea deveni operatori ?

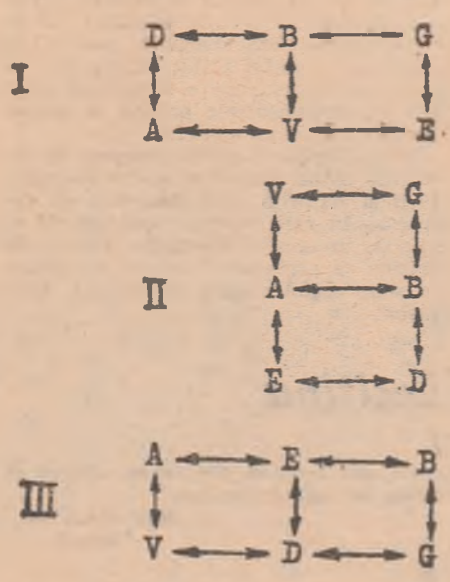

Nodurile atenţiei

Nodurile 2, 4, 7 şi 8

Labirint

I Devenire
II Tenacitate
III Încredere

Să reţinem cît timp am pierdut cu drumul prin ultimul labirint. Dacă este numai cu puţin mai scurt decît timpul pierdut cu drumul prin celelalte labirinturi, înseamnă că n-am dat dovadă de prea multă perspicacitate.

Maşina de gătit „ELECTROVESTA" este compusă din două corpuri (discuri) pentru fierbere, are un cuptor încăpător pentru coacerea simultană în două tăvi, a cărui funcţionare este indicată de un bec de semnalizare şi un compartiment în care se pot păstra mîncărurile la cald. Alimentarea se face la reţeaua de 220 volţi.

MODERNĂ — REZISTENTĂ — ASPECTUOASĂ !

Preţul de vînzare — 1.370 lei.

Radiatorul electric cu ulei poate asigura, în bune condiţii, încălzirea locuinţei dv. Căldura degajată este de 775—1500 Kcal/h, corespunzător numărului de elemenţi ; cu ajutorul unui termoregulator căldura poate fi menţinută la temperatură constantă.

Fiind prevăzut cu patru roţi, radiatorul poate fi deplasat în orice loc al locuinţei dv.

Radiatorul electric cu ulei este de 4 tipuri :

- **radiator cu 7 elemenţi — 1.225 lei**
- **radiator cu 10 elemenţi — 1.400 lei**
- **radiator cu 12 elemenţi — 1.600 lei**
- **radiator cu 14 elemenţi — 1.700 lei**

RECOM

COPII ȘI PĂRINȚI

Rolul tatălui în familie

Ne-am obișnuit să credem că influența paternă, forța și direcția ei sînt foarte importante pentru formarea personalității copilului, în special a băiatului. Dar sociologii afirmă tot mai des că rolul tatălui în educația copiilor nici nu poate fi comparat cu acela al mamei: tații își petrec mult mai puțin timp cu copiii, aceștia le împărtășesc mai rar secretele lor.

Care este cauza ? Alarmați, pedagogii dau toată vina pe bărbați, acuzîndu-i că și-au pierdut simțul de răspundere, cerînd să se ia măsuri urgente pentru „readucerea tatălui în familie". Din păcate lucrurile sînt mai complexe.

Mai întîi, să rezistăm tentației de a poetiza trecutul. Familia patriarhală era severă și autoritară. Noțiunea de autoritate părintească ce trebuie cîștigată și menținută prin mijloace morale este în bună măsură o creație a timpurilor noi. Familia patriarhală cunoștea numai noțiunea de **putere** părintească, bazată nu atît pe dragoste și respect, cît pe dreptul de proprietate și pe tradiție.

Apoi, să ținem seama în discuția noastră de divizarea tradițională a rolului bărbaților și femeilor în societate și în familie. În cursul secolelor bărbații și femeile au avut funcții sociale diferite, au dus un mod de viață diferit și au fost apreciați după criterii diferite. În aproape toate etapele de dezvoltare a societății bărbații au avut mai ales rolul de cap de familie, de cel care asigură hrana, de ostaș, pe cînd femeia-mamă creștea copii și era considerată o întruchipare a laturii afectiv-emoționale.

Mai necesar ca oricînd

În societatea modernă aceste linii de demarcație dispar. Nimănui nu i-ar mai trece prin minte să le claustreze pe femei în cercul strîmt al familiei. Egalitatea civilă a femeilor, antrenarea lor în sfera activității social-productive, așezarea la temelia relațiilor sociale nu a valorilor materiale, ci a celor moral-psihologice (dragoste, respect reciproc etc.) subminează structura tradițională a rolurilor celor două sexe. La o primă privire s-ar zice că, în toate sferele de viață, femeile își însușesc mai repede rolurile și orientările „masculine" decît bărbații pe cele „feminine". Și în parte e adevărat: dobîndindu-și libertatea, grupurile asuprite se dezvoltă întotdeauna mai repede. Însă deosebirile funcționale și social-psihologice dintre sexe nu dispar și nu vor dispărea niciodată în întregime. În ciuda realizărilor în producție dobîndite de femei, există profesii preponderent „masculine" și preponderent „feminine". Atunci de ce să privim împărțirea funcțiilor în familie doar ca pe o prejudecată ?

N-am adus însă discuția în acest punct pentru a spune că dereticarea casei și creșterea copiilor nu sînt o treabă „bărbătească". Vreau doar să mă ridic împotriva afirmației că bărbații de azi se preocupă mai puțin de familie. Altceva se petrece: însăși situația tradițională a bărbatului în familie a devenit problematică. Încetînd de a mai fi singurul susținător bărbatul și-a pierdut vechea autoritate slăbiciunile lui omenești au început să fie observate, nimeni nu mai vede în el pe „domnul și stăpînul". Munca productivă, care a fost și rămîne sfera principală de afirmare a bărbatului, este azi despărțită de viața de familie. În marea majoritate a cazurilor copilul nu vede cum lucrează tatăl său, activitatea acestuia se petrece undeva în spatele scenei. Pînă și în discuții activitatea productivă a părinților se reflectă incomplet: bucuria succesului și satisfacția împlinirii le aduce acasă numai cel realmente fericit în munca lui; pe cînd enervările și dezamăgirile, inevitabile în orice activitate, se răsfrîng din plin asupra celor de acasă. De aici — nevoia revizuirii rolurilor în familie și a găsirii unor elemente noi, suplimentare ale autorității paterne.

Dar decurge, oare, din aceasta necesitatea desființării deosebirilor de rol dintre bărbat și femeie în general ? Cu riscul de a fi socotit retrograd, afirm categoric: nu! Diferențierile existente în funcțiile celor două sexe au, în ciuda caracterului lor istoric, nu numai o rădăcină socială, ci și una biologică. La toate mamiferele îngrijirea inițială a nou-născutului intră în sarcina mamei. Obișnuința cu tandrețea maternă se manifestă la copil încă din primele zile de viață. La această „probă" tatăl nu poate concura. Să mai adăugăm și că prin însăși structura sa femeia este mai sensibilă, mai emoțională. De aici și specificul rolului de mamă.

Totuși nici tatăl nu este mai puțin necesar copiilor, în special băieților, și nu numai ca întreținător și „factor disciplinar". Realitatea ne arată că băieții care cresc fără tată au o instabilitate emoțională mai mare decît a celorlalți, că își însușesc mai greu rolurile specific masculine și stilul de comportare corespunzător. Contactul psihic cu tatăl are un efect binefăcător asupra dezvoltării autostăpînirii, autocontrolului la băieți. Bineînțeles, ei au nevoie și de tandrețea mamei. Dar, s-a observat, o influență maternă prea puternică și prelungită le îngreunează comunicarea cu cei de vîrsta lor, îi face mai reflexivi, mai puțin stabili din punct de vedere emoțional.

Importanța acestor date nu trebuie, firește, exagerată. Ne aflăm abia la începutul studiului unei probleme de mare însemnătate și complexitate, în care multe aspecte sînt încă neclare. Dar, se pare, concepția tradițională că o influență feminină excesivă poate fi periculoasă pentru formarea caracterului bărbătesc și de aceea ea trebuie echilibrată cu influența tatălui și a prietenilor de același sex are o mare doză de adevăr. Pe scurt, influența paternă nu trebuie nici subapreciată și nici comparată cu modelul feminin.

Indiferent de deosebirile de caracter și de mod de viață, tații par în genere adolescenților mai severi și mai exigenți decît mamele. Scopul nostru trebuie să fie nu de a șterge diferențele amintite — influența femeilor în procesul de educație este oricum prea mare — ci de a lămuri cît mai bine și a utiliza ceea ce poate da tatăl.

I. Kon
Doctor în filozofie

COSMETICA

Pistruii cei de toate primăverile

Apariția pistruilor se explică prin răspîndirea inegală a pigmenților în piele. De multe ori ei sînt congenitali și se transmit o dată cu „zestrea" ereditară. În nici un caz, însă, pistruii nu pot fi considerați o boală a pielii.

Primăvara, cînd soarele este bogat în raze ultraviolete, iar alimentația săracă în vitamine (în special în vitamina C), pistruii strigă și ei „prezent". De cele mai multe ori este o prezență agreabilă, care conferă „purtătoarelor" un anumit farmec. Și mai sînt și un semn de tinerețe fiindcă, o dată cu vîrsta, se decolorează și chiar dispar. În multe țări sînt considerați o podoabă și cine nu-i are în stare naturală și-i procură pe cale artificială. În Franța, actrița Marlène Jobert a lansat o adevărată modă a pistruilor.

Dar uneori micile puncte, cînd sînt închise la culoare și prea abundente, devin supărătoare. Din păcate, nu există un mijloc radical de a scăpa de pistrui. Ei pot fi cel mult estompați. „Leacuri" bune în această privință sînt zerul, apa cu adaos de oțet, de zeamă de lămîie sau de sare de lămîie. Indicate sînt și produsele lactate acidulate (kefir, lapte bătut, lapte acidofil), cu o vechime de două-trei zile. Pe fața curată se aplică, de exemplu, lapte bătut și după 15—20 de minute se spală. Este

O prezență agreabilă

un procedeu simplu și nedăunător pentru ten, indiferent de vîrstă. De asemenea, pielea poate fi frecată cu o felie de lămîie sau de castravete proaspăt. Nu trebuie apoi niciodată uitată vitamina C, al cărei aport este hotărîtor.

Elena Rijkova

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit ? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Fata Morgana

I.

Ce origine are și ce înseamnă expresia Fata Morgana ?

Emilian Secoșianu
Bocșa
Jud. Caraș-Severin

R.

Fata Morgana este o expresie de origine arabo-italiană, invariabilă și folosită în aceeași formă în diverse limbi.

Legendele și vechile povestiri italienești despre Fata Morgana, care își au originea în sudul Calabriei, spun că fantoma deșerturilor e fiica unui straniu miraj atmosferic produs în aceste locuri la răsăritul soarelui.

Acest fenomen optic e frecvent în regiunile calde (deșerturi sau semideșerturi) și datorită unui fenomen de refracție, în care marea joacă rol de oglindă, imaginile obiectelor aflate la orizont se proiectează în aer, răsturnate, dînd astfel naștere la imagini fantaste.

Lecitina

I.

Ce este lecitina, din ce se extrage și la ce se întrebuințează ?

Manolescu Ion
Ploiești

R.

Lecitina (gr. lekithos=gălbenuș de ou) este o substanță naturală fosforată din clasa lipidelor. Conține acid fosforic, glicerină, colină și acizi grași și e răspîndită în special în creier, în mușchiul cardiac și în gălbenușul de ou.

Se extrage din gălbenușul de ou, unde se găsește în proporție de 6% și rezultă ca subprodus din industria de oleaginoase. Este stimulantă a nutriției, activează schimburile azotate și favorizează fixarea fosforului, normalizează depunerile de colesterol. Ca medicament, lecitina e recomandată în anemii, convalescență, copiilor cu o dezvoltare întîrziată, în stări de surmenaj, arterioscleroză etc.

CORESPONDENȚA SENTIMENTALĂ

Cititorii între ei

„Vreau să corespondez cu tineri din întreaga țară pe diverse teme. Am 21 de ani și sînt student la facultatea de Electrotehnică din Timișoara. Iată și adresa mea: **Voicu Mateș, Căminul 2 Complex, camera 99, Timișoara".**

„Mă numesc **Țenț Ecaterina** și am 18 ani. Locuiesc în orașul Dr. Petru Groza și aș dori foarte mult să corespondez cu tineri din țară, să leg noi prietenii. Mă pasionează tot, dar locul de frunte îl ocupă literatura. Adresa mea: **str. Bujorilor 6/39, oraș Dr. Petru Groza, jud. Bihor".**

Mulțumim pentru urări și vă dorim succes în activitatea dv. secretă și îndrăgită.

„Mă numesc **Dobrilă Doru,** am 17 ani, sînt elev la un liceu teoretic și aș vrea să-mi fac prietene și prieteni în întreaga țară. Adresa mea este: **str. Podragul nr. 2, oraș Victoria, jud. Brașov".**

Nerăbdătorule Doru Adorian, îți dorim și noi cît mai mulți prieteni, fiindcă singurătatea este incompatibilă cu vîrsta dumitale.

„Mă numesc **Zadori Diana,** sînt elevă în anul II, locuiesc în orașul Oradea **(pe aleea Cartierul nou nr. 10, Bloc E 2, sc. E, etaj 1, ap. 88)** și aș dori să-mi găsesc prieteni și prietene în toată țara. Mărturisesc că sînt o pasionată turistă și aș dori să cunosc nu numai peisajul țării noastre, ci și oamenii ei".

Alex. C. Cristescu, str. Carol Davila nr. 15, sector VI, București: Vă mulțumim pentru atașamentul pe care îl dovediți de atîția ani față de revista noastră. Ne-ați făcut o mărturie de fidelitate impresionantă. Vă îndeplinim cu plăcere rugămintea, aducînd la cunoștința cititorilor acestei rubrici și ai revistei în general că posedați colecția completă, fără nici un exemplar lipsă și în perfectă stare, a „Veacului nou" pe perioada 1966—1972 și că doriți să o puneți la dispoziția celor interesați.

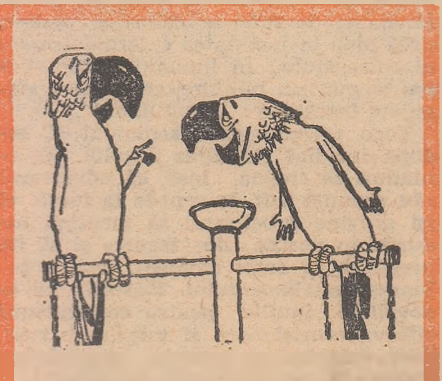

— Ce, ai început să latri ?
— Ce vrei, dragă, astăzi dacă nu știi două limbi nu faci nimic !

40 160

REDACȚIA: București. Piața „Scînteii". Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poștale
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii